Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

# Khuddakanikāye

# Buddhavaṃsapāḷi

## 1. Ratanacaṅkamanakaṇḍaṃ

1. Brahmā ca lokādhipatī sahampatī [sahampati (syā. kaṃ.)], katañjalī anadhivaraṃ ayācatha;
‘‘Santīdha sattāpparajakkhajātikā, desehi dhammaṃ anukampimaṃ pajaṃ’’.

2. Sampannavijjācaraṇassa tādino, jutindharassantimadehadhārino;
Tathāgatassappaṭipuggalassa, uppajji kāruññatā sabbasatte.

3. ‘‘Na hete jānanti sadevamānusā, buddho ayaṃ kīdisako naruttamo;
Iddhibalaṃ paññābalañca kīdisaṃ, buddhabalaṃ lokahitassa kīdisaṃ.

4. ‘‘Na hete jānanti sadevamānusā, buddho ayaṃ edisako naruttamo;
Iddhibalaṃ paññābalañca edisaṃ, buddhabalaṃ lokahitassa edisaṃ.

5. ‘‘Handāhaṃ dassayissāmi, buddhabalamanuttaraṃ;
Caṅkamaṃ māpayissāmi, nabhe ratanamaṇḍitaṃ’’.

6. Bhummā mahārājikā tāvatiṃsā, yāmā ca devā tusitā ca nimmitā;
Paranimmitā yepi ca brahmakāyikā, ānanditā vipulamakaṃsu ghosaṃ.

7. Obhāsitā ca pathavī sadevakā, puthū ca lokantarikā asaṃvutā;
Tamo ca tibbo vihato tadā ahu, disvāna accherakaṃ pāṭihīraṃ.

8. Sadevagandhabbamanussarakkhase, ābhā uḷārā vipulā ajāyatha;
Imasmiṃ loke parasmiñcobhayasmiṃ [parasmiṃ cūbhaye (syā. kaṃ.)], adho ca uddhaṃ tiriyañca vitthataṃ.

9. Sattuttamo anadhivaro vināyako, satthā ahū devamanussapūjito;
Mahānubhāvo satapuññalakkhaṇo, dassesi accherakaṃ pāṭihīraṃ.

10. So yācito devavarena cakkhumā, atthaṃ samekkhitvā tadā naruttamo;
Caṅkamaṃ [caṅkamaṃ tattha (sī.)] māpayi lokanāyako, suniṭṭhitaṃ sabbaratananimmitaṃ.

11. Iddhī ca ādesanānusāsanī, tipāṭihīre bhagavā vasī ahu;
Caṅkamaṃ māpayi lokanāyako, suniṭṭhitaṃ sabbaratananimmitaṃ.

12. Dasasahassīlokadhātuyā, sinerupabbatuttame;
Thambheva dassesi paṭipāṭiyā, caṅkame ratanāmaye.

13. Dasasahassī atikkamma, caṅkamaṃ māpayī jino;
Sabbasoṇṇamayā passe, caṅkame ratanāmaye.

14. Tulāsaṅghāṭānuvaggā, sovaṇṇaphalakatthatā;

Vedikā sabbasovaṇṇā, dubhato passesu nimmitā.

15. Maṇimuttāvālukākiṇṇā, nimmito ratanāmayo;
Obhāseti disā sabbā, sataraṃsīva uggato.

16. Tasmiṃ caṅkamane dhīro, dvattiṃsavaralakkhaṇo;
Virocamāno sambuddho, caṅkame caṅkamī jino.

17. Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ, padumaṃ pārichattakaṃ;
Caṅkamane okiranti, sabbe devā samāgatā.

18. Passanti taṃ devasaṅghā, dasasahassī pamoditā;
Namassamānā nipatanti, tuṭṭhahaṭṭhā pamoditā.

19. Tāvatiṃsā ca yāmā ca, tusitā cāpi devatā;
Nimmānaratino devā, ye devā vasavattino;

Udaggacittā sumanā, passanti lokanāyakaṃ.

20. Sadevagandhabbamanussarakkhasā, nāgā supaṇṇā atha vāpi kinnarā;
Passanti taṃ lokahitānukampakaṃ, nabheva accuggatacandamaṇḍalaṃ.

21. Ābhassarā subhakiṇhā, vehapphalā akaniṭṭhā ca devatā;
Susuddhasukkavatthavasanā, tiṭṭhanti pañjalīkatā.

22. Muñcanti pupphaṃ pana pañcavaṇṇikaṃ, mandāravaṃ candanacuṇṇamissitaṃ;
Bhamenti celāni ca ambare tadā, ‘‘aho jino lokahitānukampako.

23. ‘‘Tuvaṃ satthā ca ketū ca, dhajo yūpo ca pāṇinaṃ;
Parāyano patiṭṭhā ca, dīpo ca dvipaduttamo [dipaduttamo (sī. syā.)].

24. ‘‘Dasasahassīlokadhātuyā, devatāyo mahiddhikā;
Parivāretvā namassanti, tuṭṭhahaṭṭhā pamoditā.

25. ‘‘Devatā devakaññā ca, pasannā tuṭṭhamānasā;
Pañcavaṇṇikapupphehi, pūjayanti narāsabhaṃ.

26. ‘‘Passanti taṃ devasaṅghā, pasannā tuṭṭhamānasā;
Pañcavaṇṇikapupphehi, pūjayanti narāsabhaṃ.

27. ‘‘Aho acchariyaṃ loke, abbhutaṃ lomahaṃsanaṃ;
Na medisaṃ bhūtapubbaṃ, accheraṃ lomahaṃsanaṃ’’.

28. Sakasakamhi bhavane, nisīditvāna devatā;
Hasanti tā mahāhasitaṃ, disvānaccherakaṃ nabhe.

29. Ākāsaṭṭhā ca bhūmaṭṭhā, tiṇapanthanivāsino;
Katañjalī namassanti, tuṭṭhahaṭṭhā pamoditā.

30. Yepi dīghāyukā nāgā, puññavanto mahiddhikā;
Pamoditā namassanti, pūjayanti naruttamaṃ.

31. Saṅgītiyo pavattenti, ambare anilañjase;
Cammanaddhāni vādenti, disvānaccherakaṃ nabhe.

32. Saṅkhā ca paṇavā ceva, athopi ḍiṇḍimā [ḍeṇḍimā (sī.)] bahū;
Antalikkhasmiṃ vajjanti, disvānaccherakaṃ nabhe.

33. Abbhuto vata no ajja, uppajji lomahaṃsano;
Dhuvamatthasiddhiṃ labhāma, khaṇo no paṭipādito.

34. Buddhoti tesaṃ sutvāna, pīti uppajji tāvade;
Buddho buddhoti kathayantā, tiṭṭhanti pañjalīkatā.

35. Hiṅkārā sādhukārā ca [hiṅkāraṃ sādhukārañca (sī. syā.)], ukkuṭṭhi sampahaṃsanaṃ [sampasādanaṃ (sī.), sampanādanaṃ (syā.)];
Pajā ca vividhā gagane, vattenti pañjalīkatā.

36. Gāyanti seḷenti ca vādayanti ca, bhujāni pothenti ca naccayanti ca;
Muñcanti pupphaṃ pana pañcavaṇṇikaṃ, mandāravaṃ candanacuṇṇamissitaṃ.

37. ''Yathā tuyhaṃ mahāvīra, pādesu cakkalakkhaṇaṃ;
Dhajavajirapaṭākā, vaḍḍhamānaṅkusācitaṃ.

38. ''Rūpe sīle samādhimhi, paññāya ca asādiso;
Vimuttiyā asamasamo, dhammacakkappavattane.

39. ''Dasanāgabalaṃ kāye, tuyhaṃ pākatikaṃ balaṃ;
Iddhibalena asamo, dhammacakkappavattane.

40. ''Evaṃ sabbaguṇūpetaṃ, sabbaṅgasamupāgataṃ;
Mahāmuniṃ kāruṇikaṃ, lokanāthaṃ namassatha.

41. ''Abhivādanaṃ thomanañca, vandanañca pasaṃsanaṃ;
Namassanañca pūjañca, sabbaṃ arahasī tuvaṃ.

42. ''Ye keci loke vandaneyyā, vandanaṃ arahanti ye;
Sabbaseṭṭho mahāvīra, sadiso te na vijjati.

43. ''Sāriputto mahāpañño, samādhijjhānakovido;
Gijjhakūṭe ṭhitoyeva, passati lokanāyakaṃ.

44. ''Suphullaṃ sālarājaṃva, candaṃva gagane yathā;
Majjhanhikeva [majjhantikeva (sabbattha)] sūriyaṃ, olokesi narāsabhaṃ.

45. ''Jalantaṃ dīparukkhaṃva, taruṇasūriyaṃva uggataṃ;
Byāmappabhānurañjitaṃ, dhīraṃ passati lokanāyakaṃ.

46. ''Pañcannaṃ bhikkhusatānaṃ, katakiccāna tādinaṃ;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, khaṇena sannipātayi.

47. ''Lokappasādanaṃ nāma, pāṭihīraṃ nidassayi;
Amhepi tattha gantvāna, vandissāma mayaṃ jinaṃ.

**48.** ‘‘Etha sabbe gamissāma, pucchissāma mayaṃ jinaṃ;
Kaṅkhaṃ vinodayissāma, passitvā lokanāyakaṃ’’.

**49.** Sādhūti te paṭissutvā, nipakā saṃvutindriyā;
Pattacīvaramādāya, taramānā upāgamuṃ.

**50.** Khīṇāsavehi vimalehi, dantehi uttame dame;
Sāriputto mahāpañño, iddhiyā upasaṅkami.

**51.** Tehi bhikkhūhi parivuto, sāriputto mahāgaṇī;
Laḷanto devova gagane, iddhiyā upasaṅkami.

**52.** Ukkāsitañca khipitaṃ [ukkāsitañca khipitañca (syā. aṭṭha.)], ajjhupekkhiya subbatā;
Sagāravā sappatissā, sambuddhaṃ upasaṅkamuṃ.

**53.** Upasaṅkamitvā passanti, sayambhuṃ lokanāyakaṃ;
Nabhe accuggataṃ dhīraṃ, candaṃva gagane yathā.

**54.** Jalantaṃ dīparukkhaṃva, vijjuṃva gagane yathā;
Majjhanhikeva sūriyaṃ, passanti lokanāyakaṃ.

**55.** Pañcabhikkhusatā sabbe, passanti lokanāyakaṃ;
Rahadamiva vippasannaṃ, suphullaṃ padumaṃ yathā.

**56.** Añjaliṃ paggahetvāna, tuṭṭhahaṭṭhā pamoditā;
Namassamānā nipatanti, satthuno cakkalakkhaṇe.

**57.** Sāriputto mahāpañño, koraṇḍasamasādiso;
Samādhijjhānakusalo, vandate lokanāyakaṃ.

**58.** Gajjitā kālameghova, nīluppalasamasādiso;
Iddhibalena asamo, moggallāno mahiddhiko.

**59.** Mahākassapopi ca thero, uttattakanakasannibho;
Dhutaguṇe agganikkhitto, thomito satthuvaṇṇito.

**60.** Dibbacakkhūnaṃ yo aggo, anuruddho mahāgaṇī;
Ñātiseṭṭho bhagavato, avidūreva tiṭṭhati.

**61.** Āpattianāpattiyā, satekicchāya kovido;
Vinaye agganikkhitto, upāli satthuvaṇṇito.

**62.** Sukhumanipuṇatthapaṭividdho, kathikānaṃ pavaro gaṇī;
Isi mantāniyā putto, puṇṇo nāmāti vissuto.

**63.** Etesaṃ cittamaññāya, opammakusalo muni;
Kaṅkhacchedo mahāvīro, kathesi attano guṇaṃ.

**64.** ‘‘Cattāro te asaṅkheyyā, koṭi yesaṃ na nāyati;
Sattakāyo ca ākāso, cakkavāḷā canantakā;
Buddhañāṇaṃ appameyyaṃ, na sakkā ete vijānituṃ.

65. ‘‘Kimetaṃ acchariyaṃ loke, yaṃ me iddhivikubbanaṃ;
Aññe bahū acchariyā, abbhutā lomahaṃsanā.

66. ‘‘Yadāhaṃ tusite kāye, santusito nāmahaṃ tadā;
Dasasahassī samāgamma, yācanti pañjalī mamaṃ.

67. ‘‘‘Kālo kho te [kālo deva (sī.), kāloyaṃ te (syā. ka.)] mahāvīra, uppajja mātukucchiyaṃ;
Sadevakaṃ tārayanto, bujjhassu amataṃ padaṃ’.

68. ‘‘Tusitā kāyā cavitvāna, yadā okkami kucchiyaṃ;
Dasasahassīlokadhātu, kampittha dharaṇī tadā.

69. ‘‘Yadāhaṃ mātukucchito, sampajānova nikkhamiṃ;
Sādhukāraṃ pavattenti, dasasahassī pakampatha.

70. ‘‘Okkantiṃ me samo natthi, jātito abhinikkhame;
Sambodhiyaṃ ahaṃ seṭṭho, dhammacakkappavattane.

71. ‘‘Aho acchariyaṃ loke, buddhānaṃ guṇamahantatā;
Dasasahassīlokadhātu, chappakāraṃ pakampatha;
Obhāso ca mahā āsi, accheraṃ lomahaṃsanaṃ’’.

72. Bhagavā tamhi [bhagavā ca tamhi (sī. syā. ka.)] samaye, lokajeṭṭho narāsabho;
Sadevakaṃ dassayanto, iddhiyā caṅkamī jino.

73. Caṅkame caṅkamantova, kathesi lokanāyako;
Antarā na nivatteti, catuhatthe caṅkame yathā.

74. Sāriputto mahāpañño, samādhijjhānakovido;
Paññāya pāramippatto, pucchati lokanāyakaṃ.

75. ‘‘Kīdiso te mahāvīra, abhinīhāro naruttama;
Kamhi kāle tayā dhīra, patthitā bodhimuttamā.

76. ‘‘Dānaṃ sīlañca nekkhammaṃ, paññāvīriyañca kīdisaṃ;
Khantisaccamadhiṭṭhānaṃ, mettupekkhā ca kīdisā.

77. ‘‘Dasa pāramī tayā dhīra, kīdisī lokanāyaka;
Kathaṃ upapāramī puṇṇā, paramatthapāramī kathaṃ’’.

78. Tassa puṭṭho viyākāsi, karavīkamadhuragiro;
Nibbāpayanto hadayaṃ, hāsayanto sadevakaṃ.

79. Atītabuddhānaṃ jinānaṃ desitaṃ, nikīlitaṃ [nikīḷitaṃ (ka.)] buddhaparamparāgataṃ;
Pubbenivāsānugatāya buddhiyā, pakāsayī lokahitaṃ sadevake.

80. ‘‘Pītipāmojjajananaṃ, sokasallavinodanaṃ;
Sabbasampattipaṭilābhaṃ, cittīkatvā suṇātha me.

81. ‘‘Madanimmadanaṃ sokanudaṃ, saṃsāraparimocanaṃ;
Sabbadukkhakkhayaṃ maggaṃ, sakkaccaṃ paṭipajjathā’’ti.

Ratanacaṅkamanakaṇḍo niṭṭhito.

## 2. Sumedhapatthanākathā

1. Kappe ca satasahasse, caturo ca asaṅkhiye;
Amaraṃ nāma nagaraṃ, dassaneyyaṃ manoramaṃ.

2. Dasahi saddehi avivittaṃ, annapānasamāyutaṃ;
Hatthisaddaṃ assasaddaṃ, bherisaṅkharathāni ca;
Khādatha pivatha ceva, annapānena ghositaṃ.

3. Nagaraṃ sabbaṅgasampannaṃ, sabbakammamupāgataṃ;
Sattaratanasampannaṃ, nānājanasamākulaṃ;
Samiddhaṃ devanagaraṃva, āvāsaṃ puññakamminaṃ.

4. Nagare amaravatiyā, sumedho nāma brāhmaṇo;
Anekakoṭisannicayo, pahūtadhanadhaññavā.

5. Ajjhāyako mantadharo, tiṇṇaṃ vedāna pāragū;
Lakkhaṇe itihāse ca, sadhamme pāramiṃ gato.

6. Rahogato nisīditvā, evaṃ cintesahaṃ tadā;
‘‘Dukkho punabbhavo nāma, sarīrassa ca bhedanaṃ.

7. ‘‘Jātidhammo jarādhammo, byādhidhammo sahaṃ [cahaṃ (sī. syā.)] tadā;
Ajaraṃ amataṃ khemaṃ, pariyesissāmi nibbutiṃ.

8. ‘‘Yaṃnūnimaṃ pūtikāyaṃ, nānākuṇapapūritaṃ;
Chaḍḍayitvāna gaccheyyaṃ, anapekkho anatthiko.

9. ‘‘Atthi hehiti so maggo, na so sakkā na hetuye;
Pariyesissāmi taṃ maggaṃ, bhavato parimuttiyā.

10. ‘‘Yathāpi dukkhe vijjante, sukhaṃ nāmapi vijjati;
Evaṃ bhave vijjamāne, vibhavopi icchitabbako.

11. ‘‘Yathāpi uṇhe vijjante, aparaṃ vijjati sītalaṃ;
Evaṃ tividhaggi vijjante, nibbānaṃ icchitabbakaṃ.

12. ‘‘Yathāpi pāpe vijjante, kalyāṇamapi vijjati;
Evameva jāti vijjante, ajātipicchitabbakaṃ.

13. ‘‘Yathā gūthagato puriso, taḷākaṃ disvāna pūritaṃ;
Na gavesati taṃ taḷākaṃ, na doso taḷākassa so.

14. ‘‘Evaṃ kilesamaladhova, vijjante amatantaḷe;
Na gavesati taṃ taḷākaṃ, na doso amatantaḷe.

15. ‘‘Yathā arīhi pariruddho, vijjante gamanampathe;
Na palāyati so puriso, na doso añjasassa so.

16. ‘‘Evaṃ kilesaparuddho, vijjamāne sive pathe;
Na gavesati taṃ maggaṃ, na doso sivamañjase.

17. ‘‘Yathāpi byādhito puriso, vijjamāne tikicchake;
Na tikicchāpeti taṃ byādhiṃ, na doso so tikicchake.

18. ‘‘Evaṃ kilesabyādhīhi, dukkhito paripīḷito;
Na gavesati taṃ ācariyaṃ, na doso so vināyake.

19. ‘‘Yathāpi kuṇapaṃ puriso, kaṇṭhe bandhaṃ jigucchiya;
Mocayitvāna gaccheyya, sukhī serī sayaṃvasī.

20. ‘‘Tathevimaṃ pūtikāyaṃ, nānākuṇapasañcayaṃ;
Chaḍḍayitvāna gaccheyyaṃ, anapekkho anatthiko.

21. ‘‘Yathā uccāraṭṭhānamhi, karīsaṃ naranāriyo;
Chaḍḍayitvāna gacchanti, anapekkhā anatthikā.

22. ‘‘Evamevāhaṃ imaṃ kāyaṃ, nānākuṇapapūritaṃ;
Chaḍḍayitvāna gacchissaṃ, vaccaṃ katvā yathā kuṭiṃ.

23. ‘‘Yathāpi jajjaraṃ nāvaṃ, paluggaṃ udagāhiniṃ [udakagāhiṇiṃ (sī.), udakagāhiniṃ (syā.)];
Sāmī chaḍḍetvā gacchanti, anapekkhā anatthikā.

24. ‘‘Evamevāhaṃ imaṃ kāyaṃ, navacchiddaṃ dhuvassavaṃ;
Chaḍḍayitvāna gacchissaṃ, jiṇṇanāvaṃva sāmikā.

25. ‘‘Yathāpi puriso corehi, gacchanto bhaṇḍamādiya;
Bhaṇḍacchedabhayaṃ disvā, chaḍḍayitvāna gacchati.

26. ‘‘Evameva ayaṃ kāyo, mahācorasamo viya;
Pahāyimaṃ gamissāmi, kusalacchedanā bhayā’’.

27. Evāhaṃ cintayitvāna, nekakoṭisataṃ dhanaṃ;
Nāthānāthānaṃ datvāna, himavantamupāgamiṃ.

28. Himavantassāvidūre, dhammiko nāma pabbato;
Assamo sukato mayhaṃ, paṇṇasālā sumāpitā.

29. Caṅkamaṃ tattha māpesiṃ, pañcadosavivajjitaṃ;
Aṭṭhaguṇasamūpetaṃ, abhiññābalamāhariṃ.

30. Sāṭakaṃ pajahiṃ tattha, navadosamupāgataṃ;
Vākacīraṃ nivāsesiṃ, dvādasaguṇamupāgataṃ.

31. Aṭṭhadosasamākiṇṇaṃ, pajahiṃ paṇṇasālakaṃ;
Upāgamiṃ rukkhamūlaṃ, guṇe dasahupāgataṃ.

32. Vāpitaṃ ropitaṃ dhaññaṃ, pajahiṃ niravasesato;
Anekaguṇasampannaṃ, pavattaphalamādiyiṃ.

33. Tatthappadhānaṃ padahiṃ, nisajjaṭṭhānacaṅkame;

Abbhantaramhi sattāhe, abhiññābalapāpuṇiṃ.

**34**. Evaṃ me siddhippattassa, vasībhūtassa sāsane;
Dīpaṅkaro nāma jino, uppajji lokanāyako.

**35**. Uppajjante ca jāyante, bujjhante dhammadesane;
Caturo nimitte nāddasaṃ, jhānaratisamappito.

**36**. Paccantadesavisaye, nimantetvā tathāgataṃ;
Tassa āgamanaṃ maggaṃ, sodhenti tuṭṭhamānasā.

**37**. Ahaṃ tena samayena, nikkhamitvā sakassamā;
Dhunanto vākacīrāni, gacchāmi ambare tadā.

**38**. Vedajātaṃ janaṃ disvā, tuṭṭhahaṭṭhaṃ pamoditaṃ;
Orohitvāna gaganā, manusse pucchi tāvade.

**39**. ''Tuṭṭhahaṭṭho pamudito, vedajāto mahājano;
Kassa sodhīyati maggo, añjasaṃ vaṭumāyanaṃ''.

**40**. Te me puṭṭhā viyākaṃsu, ''buddho loke anuttaro;
Dīpaṅkaro nāma jino, uppajji lokanāyako;
Tassa sodhīyati maggo, añjasaṃ vaṭumāyanaṃ''.

**41**. Buddhotivacanaṃ [buddhoti mama (sī. syā. ka.)] sutvāna, pīti uppajji tāvade;
Buddho buddhoti kathayanto, somanassaṃ pavedayiṃ.

**42**. Tattha ṭhatvā vicintesiṃ, tuṭṭho saṃviggamānaso;
''Idha bījāni ropissaṃ, khaṇo ve mā upaccagā.

**43**. ''Yadi buddhassa sodhetha, ekokāsaṃ dadātha me;
Ahampi sodhayissāmi, añjasaṃ vaṭumāyanaṃ''.

**44**. Adaṃsu te mamokāsaṃ, sodhetuṃ añjasaṃ tadā;
Buddho buddhoti cintento, maggaṃ sodhemahaṃ tadā.

**45**. Aniṭṭhite mamokāse, dīpaṅkaro mahāmuni;
Catūhi satasahassehi, chaḷabhiññehi tādihi;
Khīṇāsavehi vimalehi, paṭipajji añjasaṃ jino.

**46**. Paccuggamanā vattanti, vajjanti bheriyo bahū;
Āmoditā naramarū, sādhukāraṃ pavattayuṃ.

**47**. Devā manusse passanti, manussāpi ca devatā;
Ubhopi te pañjalikā, anuyanti tathāgataṃ.

**48**. Devā dibbehi turiyehi, manussā mānusehi ca [mānussakehi ca mānusakehi ca (syā. ka.)];
Ubhopi te vajjayantā, anuyanti tathāgataṃ.

**49**. Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ, padumaṃ pārichattakaṃ;
Disodisaṃ okiranti, ākāsanabhagatā marū.

**50**. Dibbaṃ candanacuṇṇañca, varagandhañca kevalaṃ;
Disodisaṃ okiranti, ākāsanabhagatā [ākāse nabhagā (syā.)] marū.

**51**. Campakaṃ saralaṃ nīpaṃ, nāgapunnāgaketakaṃ;
Disodisaṃ ukkhipanti, bhūmitalagatā narā.

**52**. Kese muñcitvāhaṃ tattha, vākacīrañca cammakaṃ;
Kalale pattharitvāna, avakujjo nipajjahaṃ.

**53**. ''Akkamitvāna maṃ buddho, saha sissehi gacchatu;
Mā naṃ kalale akkamittha, hitāya me bhavissati''.

**54**. Pathaviyaṃ nipannassa, evaṃ me āsi cetaso;
''Icchamāno ahaṃ ajja, kilese jhāpaye mama.

**55**. ''Kiṃ me aññātavesena, dhammaṃ sacchikatenidha;
Sabbaññutaṃ pāpuṇitvā, buddho hessaṃ sadevake.

**56**. ''Kiṃ me ekena tiṇṇena, purisena thāmadassinā;
Sabbaññutaṃ pāpuṇitvā, santāressaṃ sadevakaṃ.

**57**. ''Iminā me adhikārena, katena purisuttame;
Sabbaññutaṃ pāpuṇitvā, tāremi janataṃ bahuṃ.

**58**. ''Saṃsārasotaṃ chinditvā, viddhaṃsetvā tayo bhave;
Dhammanāvaṃ samāruyha, santāressaṃ sadevakaṃ''.

**59**. Manussattaṃ liṅgasampatti, hetu satthāradassanaṃ;
Pabbajjā guṇasampatti, adhikāro ca chandatā;
Aṭṭhadhammasamodhānā, abhinīhāro samijjhati.

**60**. Dīpaṅkaro lokavidū, āhutīnaṃ paṭiggaho;
Ussīsake maṃ ṭhatvāna, idaṃ vacanamabravi.

**61**. ''Passatha imaṃ tāpasaṃ, jaṭilaṃ uggatāpanaṃ;
Aparimeyyito kappe, buddho loke bhavissati.

**62**. ''Ahu kapilavhayā rammā, nikkhamitvā tathāgato;
Padhānaṃ padahitvāna, katvā dukkarakārikaṃ.

**63**. ''Ajapālarukkhamūlasmiṃ, nisīditvā tathāgato;
Tattha pāyāsaṃ paggayha, nerañjaramupehiti.

**64**. ''Nerañjarāya tīramhi, pāyāsaṃ ada so jino;
Paṭiyattavaramaggena, bodhimūlamupehiti.

**65**. ''Tato padakkhiṇaṃ katvā, bodhimaṇḍaṃ anuttaro [anuttaraṃ (syā. kaṃ.)];
Assattharukkhamūlamhi, bujjhissati mahāyaso.

**66**. ''Imassa janikā mātā, māyā nāma bhavissati;
Pitā suddhodano nāma, ayaṃ hessati gotamo.

**67**. ‘‘Anāsavā vītarāgā, santacittā samāhitā;
Kolito upatisso ca, aggā hessanti sāvakā;
Ānando nāmupaṭṭhāko, upaṭṭhissatimaṃ [upaṭṭhissati taṃ (sī.)] jinaṃ.

**68**. ‘‘Khemā uppalavaṇṇā ca, aggā hessanti sāvikā;
Anāsavā vītarāgā, santacittā samāhitā;
Bodhi tassa bhagavato, assatthoti pavuccati.

**69**. ‘‘Citto ca hatthāḷavako [hatthālavako (sī.)], aggā hessantupaṭṭhakā;
Uttarā nandamātā ca, aggā hessantupaṭṭhikā’’.

**70**. Idaṃ sutvāna vacanaṃ, asamassa mahesino;
Āmoditā naramarū, buddhabījaṃ kira [buddhabījaṅkuro (sī. syā.)] ayaṃ.

**71**. Ukkuṭṭhisaddā vattanti, apphoṭenti [apphoṭhenti (sī.)] hasanti ca;
Katañjalī namassanti, dasasahassī sadevakā.

**72**. ‘‘Yadimassa lokanāthassa, virajjhissāma sāsanaṃ;
Anāgatamhi addhāne, hessāma sammukhā imaṃ.

**73**. ‘‘Yathā manussā nadiṃ tarantā, paṭititthaṃ virajjhiya;
Heṭṭhātitthe gahetvāna, uttaranti mahānadiṃ.

**74**. ‘‘Evameva mayaṃ sabbe, yadi muñcāmimaṃ jinaṃ;
Anāgatamhi addhāne, hessāma sammukhā imaṃ’’.

**75**. Dīpaṅkaro lokavidū, āhutīnaṃ paṭiggaho;
Mama kammaṃ pakittetvā, dakkhiṇaṃ pādamuddhari.

**76**. Ye tatthāsuṃ jinaputtā, padakkhiṇamakaṃsu [sabbe padakkhiṇamakaṃsu (syā. ka.)] maṃ;
Devā manussā asurā ca, abhivādetvāna pakkamuṃ.

**77**. Dassanaṃ me atikkante, sasaṅghe lokanāyake;
Sayanā vuṭṭhahitvāna, pallaṅkaṃ ābhujiṃ tadā.

**78**. Sukhena sukhito homi, pāmojjena pamodito;
Pītiyā ca abhissanno, pallaṅkaṃ ābhujiṃ tadā.

**79**. Pallaṅkena nisīditvā, evaṃ cintesahaṃ tadā;
‘‘Vasībhūto ahaṃ jhāne, abhiññāsu pāramiṃgato [abhiññāpāramiṃ gato (sī.)].

**80**. ‘‘Sahassiyamhi lokamhi, isayo natthi me samā;
Asamo iddhidhammesu, alabhiṃ īdisaṃ sukhaṃ.

**81**. ‘‘Pallaṅkābhujane mayhaṃ, dasasahassādhivāsino;
Mahānādaṃ pavattesuṃ, ‘dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**82**. ‘‘‘Yā pubbe bodhisattānaṃ, pallaṅkavaramābhuje;
Nimittāni padissanti, tāni ajja padissare.

**83**. ‘‘‘Sītaṃ byapagataṃ hoti, uṇhañca upasammati;
Tāni ajja padissanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**84**. '''Dasasahassī lokadhātū, nissaddā honti nirākulā;
Tāni ajja padissanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**85**. '''Mahāvātā na vāyanti, na sandanti savantiyo;
Tāni ajja padissanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**86**. '''Thalajā dakajā pupphā, sabbe pupphanti tāvade;
Tepajja pupphitā [pupphitāni (aṭṭha.)] sabbe, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**87**. '''Latā vā yadi vā rukkhā, phalabhārā honti tāvade;
Tepajja phalitā sabbe, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**88**. '''Ākāsaṭṭhā ca bhūmaṭṭhā, ratanā jotanti tāvade;
Tepajja ratanā jotanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**89**. '''Mānussakā ca dibbā ca, turiyā vajjanti tāvade;
Tepajjubho abhiravanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**90**. '''Vicitrapupphā gaganā, abhivassanti tāvade;
Tepi ajja pavassanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**91**. '''Mahāsamuddo ābhujati, dasasahassī pakampati;
Tepajjubho abhiravanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**92**. '''Nirayepi dasasahasse, aggī nibbanti tāvade;
Tepajja nibbutā aggī, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**93**. '''Vimalo hoti sūriyo, sabbā dissanti tārakā;
Tepi ajja padissanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**94**. '''Anovaṭṭhena [anovuṭṭhena (syā. ka.)] udakaṃ, mahiyā ubbhijji tāvade;
Tampajjubbhijjate mahiyā, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**95**. '''Tārāgaṇā virocanti, nakkhattā gaganamaṇḍale;
Visākhā candimā yuttā, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**96**. '''Bilāsayā darīsayā, nikkhamanti sakāsayā;
Tepajja āsayā chuddhā, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**97**. '''Na honti aratī sattānaṃ, santuṭṭhā honti tāvade;
Tepajja sabbe santuṭṭhā, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**98**. '''Rogā tadupasammanti, jighacchā ca vinassati;
Tāni ajja padissanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**99**. '''Rāgo tadā tanu hoti, doso moho vinassati;
Tepajja vigatā sabbe, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**100**. '''Bhayaṃ tadā na bhavati, ajjapetaṃ padissati;
Tena liṅgena jānāma, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**101**. '''Rajonuddhaṃsati uddhaṃ, ajjapetaṃ padissati;

Tena liṅgena jānāma, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**102**. '''Aniṭṭhagandho pakkamati, dibbagandho pavāyati;
Sopajja vāyati gandho, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**103**. '''Sabbe devā padissanti, ṭhapayitvā arūpino;
Tepajja sabbe dissanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**104**. '''Yāvatā nirayā nāma, sabbe dissanti tāvade;
Tepajja sabbe dissanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**105**. '''Kuṭṭā [kuḍḍā (sī.)] kavāṭā selā ca, na hontāvaraṇā tadā;
Ākāsabhūtā tepajja, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**106**. '''Cutī ca upapatti ca, khaṇe tasmiṃ na vijjati;
Tānipajja padissanti, dhuvaṃ buddho bhavissasi.

**107**. '''Daḷhaṃ paggaṇha vīriyaṃ, mā nivatta abhikkama;
Mayampetaṃ vijānāma, dhuvaṃ buddho bhavissasi'''.

**108**. Buddhassa vacanaṃ sutvā, dasasahassīnacūbhayaṃ;
Tuṭṭhahaṭṭho pamodito, evaṃ cintesahaṃ tadā.

**109**. ''Advejjhavacanā buddhā, amoghavacanā jinā;
Vitathaṃ natthi buddhānaṃ, dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

**110**. ''Yathā khittaṃ nabhe leḍḍu, dhuvaṃ patati bhūmiyaṃ;
Tatheva buddhaseṭṭhānaṃ, vacanaṃ dhuvasassataṃ;
Vitathaṃ natthi buddhānaṃ, dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

**111**. ''Yathāpi sabbasattānaṃ, maraṇaṃ dhuvasassataṃ;
Tatheva buddhaseṭṭhānaṃ, vacanaṃ dhuvasassataṃ;
Vitathaṃ natthi buddhānaṃ, dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

**112**. ''Yathā rattikkhaye patte, sūriyuggamanaṃ dhuvaṃ;
Tatheva buddhaseṭṭhānaṃ, vacanaṃ dhuvasassataṃ;
Vitathaṃ natthi buddhānaṃ, dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

**113**. ''Yathā nikkhantasayanassa, sīhassa nadanaṃ dhuvaṃ;
Tatheva buddhaseṭṭhānaṃ, vacanaṃ dhuvasassataṃ;
Vitathaṃ natthi buddhānaṃ, dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

**114**. ''Yathā āpannasattānaṃ, bhāramoropanaṃ dhuvaṃ;
Tatheva buddhaseṭṭhānaṃ, vacanaṃ dhuvasassataṃ;
Vitathaṃ natthi buddhānaṃ, dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

**115**. ''Handa buddhakare dhamme, vicināmi ito cito;
Uddhaṃ adho dasa disā, yāvatā dhammadhātuyā''.

**116**. Vicinanto tadā dakkhiṃ, paṭhamaṃ dānapāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, anuciṇṇaṃ mahāpathaṃ.

**117**. ‘‘Imaṃ tvaṃ paṭhamaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Dānapāramitaṃ gaccha, yadi bodhiṃ pattumicchasi.

**118**. ‘‘Yathāpi kumbho sampuṇṇo, yassa kassaci adho kato;
Vamate vudakaṃ nissesaṃ, na tattha parirakkhati.

**119**. ‘‘Tatheva yācake disvā, hīnamukkaṭṭhamajjhime;
Dadāhi dānaṃ nissesaṃ, kumbho viya adho kato.

**120**. ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**121**. Vicinanto tadā dakkhiṃ, dutiyaṃ sīlapāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**122**. ‘‘Imaṃ tvaṃ dutiyaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Sīlapāramitaṃ gaccha, yadi bodhiṃ pattumicchasi.

**123**. ‘‘Yathāpi camarī vālaṃ, kismiñci paṭilaggitaṃ;
Upeti maraṇaṃ tattha, na vikopeti vāladhiṃ.

**124**. ‘‘Tatheva tvaṃ catūsu bhūmīsu, sīlāni paripūraya;
Parirakkha sabbadā sīlaṃ, camarī viya vāladhiṃ.

**125**. ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**126**. Vicinanto tadā dakkhiṃ, tatiyaṃ nekkhammapāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**127**. ‘‘Imaṃ tvaṃ tatiyaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Nekkhammapāramitaṃ gaccha, yadi bodhiṃ pattumicchasi.

**128**. ‘‘Yathā andughare puriso, ciravuttho dukhaṭṭito;
Na tattha rāgaṃ janesi, muttiṃyeva gavesati.

**129**. ‘‘Tatheva tvaṃ sabbabhave, passa andughare viya;
Nekkhammābhimukho hohi, bhavato parimuttiyā.

**130**. ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**131**. Vicinanto tadā dakkhiṃ, catutthaṃ paññāpāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**132**. ‘‘Imaṃ tvaṃ catutthaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Paññāpāramitaṃ gaccha, yadi bodhiṃ pattumicchasi.

**133**. ‘‘Yathāpi bhikkhu bhikkhanto, hīnamukkaṭṭhamajjhime;
Kulāni na vivajjento, evaṃ labhati yāpanaṃ.

**134**. ‘‘Tatheva tvaṃ sabbakālaṃ, paripucchaṃ budhaṃ janaṃ;

Paññāpāramitaṃ gantvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**135.** ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**136.** Vicinanto tadā dakkhiṃ, pañcamaṃ vīriyapāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**137.** ‘‘Imaṃ tvaṃ pañcamaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Vīriyapāramitaṃ gaccha, yadi bodhiṃ pattumicchasi.

**138.** ‘‘Yathāpi sīho migarājā, nisajjaṭṭhānacaṅkame;
Alīnavīriyo hoti, paggahitamano sadā.

**139.** ‘‘Tatheva tvaṃ [tvaṃpi (sī.)] sabbabhave, paggaṇha vīriyaṃ daḷhaṃ;
Vīriyapāramitaṃ gantvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**140.** ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**141.** Vicinanto tadā dakkhiṃ, chaṭṭhamaṃ khantipāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**142.** ‘‘Imaṃ tvaṃ chaṭṭhamaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Tattha advejjhamānaso, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**143.** ‘‘Yathāpi pathavī nāma, sucimpi asucimpi ca;
Sabbaṃ sahati nikkhepaṃ, na karoti paṭighaṃ tayā.

**144.** ‘‘Tatheva tvampi sabbesaṃ, sammānāvamānakkhamo;
Khantipāramitaṃ gantvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**145.** ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**146.** Vicinanto tadā dakkhiṃ, sattamaṃ saccapāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**147.** ‘‘Imaṃ tvaṃ sattamaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Tattha advejjhavacano, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**148.** ‘‘Yathāpi osadhī nāma, tulābhūtā sadevake;
Samaye utuvasse vā, na vokkamati vīthito.

**149.** ‘‘Tatheva tvampi saccesu, mā vokkama hi vīthito;
Saccapāramitaṃ gantvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**150.** ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**151.** Vicinanto tadā dakkhiṃ, aṭṭhamaṃ adhiṭṭhānapāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**152**. ‘‘Imaṃ tvaṃ aṭṭhamaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Tattha tvaṃ acalo hutvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**153**. ‘‘Yathāpi pabbato selo, acalo suppatiṭṭhito;
Na kampati bhusavātehi, sakaṭṭhāneva tiṭṭhati.

**154**. ‘‘Tatheva tvampi adhiṭṭhāne, sabbadā acalo bhava;
Adhiṭṭhānapāramitaṃ gantvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**155**. ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**156**. Vicinanto tadā dakkhiṃ, navamaṃ mettāpāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**157**. ‘‘Imaṃ tvaṃ navamaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Mettāya asamo hohi, yadi bodhiṃ pattumicchasi.

**158**. ‘‘Yathāpi udakaṃ nāma, kalyāṇe pāpake jane;
Samaṃ pharati sītena, pavāheti rajomalaṃ.

**159**. ‘‘Tatheva tvaṃ hitāhite, samaṃ mettāya bhāvaya;
Mettāpāramitaṃ gantvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**160**. ‘‘Nahete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare;
Aññepi vicinissāmi, ye dhammā bodhipācanā’’.

**161**. Vicinanto tadā dakkhiṃ, dasamaṃ upekkhāpāramiṃ;
Pubbakehi mahesīhi, āsevitanisevitaṃ.

**162**. ‘‘Imaṃ tvaṃ dasamaṃ tāva, daḷhaṃ katvā samādiya;
Tulābhūto daḷho hutvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**163**. ‘‘Yathāpi pathavī nāma, nikkhittaṃ asuciṃ suciṃ;
Upekkhati ubhopete, kopānunayavajjitā.

**164**. ‘‘Tatheva tvaṃ sukhadukkhe, tulābhūto sadā bhava;
Upekkhāpāramitaṃ gantvā, sambodhiṃ pāpuṇissasi.

**165**. ‘‘Ettakāyeva te loke, ye dhammā bodhipācanā;
Tatuddhaṃ natthi aññatra, daḷhaṃ tattha patiṭṭhaha’’.

**166**. Ime dhamme sammasato, sabhāvasarasalakkhaṇe;
Dhammatejena vasudhā, dasasahassī pakampatha.

**167**. Calatī ravatī pathavī, ucchuyantaṃva pīḷitaṃ;
Telayante yathā cakkaṃ, evaṃ kampati medanī.

**168**. Yāvatā parisā āsi, buddhassa parivesane;
Pavedhamānā sā tattha, mucchitā seti bhūmiyaṃ.

**169**. Ghaṭānekasahassāni, kumbhīnañca satā bahū;

Sañcuṇṇamathitā tattha, aññamaññaṃ paghaṭṭitā.

170. Ubbiggā tasitā bhītā, bhantā byāthitamānasā;
Mahājanā samāgamma, dīpaṅkaramupāgamuṃ.

171. ''Kiṃ bhavissati lokassa, kalyāṇamatha pāpakaṃ;
Sabbo upadduto loko, taṃ vinodehi cakkhuma''.

172. Tesaṃ tadā saññapesi, dīpaṅkaro mahāmuni;
''Visaṭṭhā hotha mā bhetha [bhātha (sabbattha)], imasmiṃ pathavikampane.

173. ''Yamahaṃ ajja byākāsiṃ, buddho loke bhavissati;
Eso sammasati dhammaṃ, pubbakaṃ jinasevitaṃ.

174. ''Tassa sammasato dhammaṃ, buddhabhūmiṃ asesato;
Tenāyaṃ kampitā pathavī, dasasahassī sadevake''.

175. Buddhassa vacanaṃ sutvā, mano nibbāyi tāvade;
Sabbe maṃ upasaṅkamma, punāpi abhivandisuṃ.

176. Samādiyitvā buddhaguṇaṃ, daḷhaṃ katvāna mānasaṃ;
Dīpaṅkaraṃ namassitvā, āsanā vuṭṭhahiṃ tadā.

177. Dibbaṃ mānusakaṃ pupphaṃ, devā mānusakā ubho;
Samokiranti pupphehi, vuṭṭhahantassa āsanā.

178. Vedayanti ca te sotthiṃ, devā mānusakā ubho;
''Mahantaṃ patthitaṃ tuyhaṃ, taṃ labhassu yathicchitaṃ.

179. ''Sabbītiyo vivajjantu, soko rogo vinassatu;
Mā te bhavantvantarāyā [bhavatvantarāyo (sī. syā.)], phusa khippaṃ bodhimuttamaṃ.

180. ''Yathāpi samaye patte, pupphanti pupphino dumā;
Tatheva tvaṃ mahāvīra, buddhañāṇena pupphasi.

181. ''Yathā ye keci sambuddhā, pūrayuṃ dasa pāramī;
Tatheva tvaṃ mahāvīra, pūraya dasa pāramī.

182. ''Yathā ye keci sambuddhā, bodhimaṇḍamhi bujjhare;
Tatheva tvaṃ mahāvīra, bujjhassu jinabodhiyaṃ.

183. ''Yathā ye keci sambuddhā, dhammacakkaṃ pavattayuṃ;
Tatheva tvaṃ mahāvīra, dhammacakkaṃ pavattaya.

184. ''Puṇṇamāye yathā cando, parisuddho virocati;
Tatheva tvaṃ puṇṇamano, viroca dasasahassiyaṃ.

185. ''Rāhumutto yathā sūriyo, tāpena atirocati;
Tatheva lokā muñcitvā, viroca siriyā tuvaṃ.

186. ''Yathā yā kāci nadiyo, osaranti mahodadhiṃ;
Evaṃ sadevakā lokā, osarantu tavantike''.

187. Tehi thutappasattho so, dasa dhamme samādiya;
Te dhamme paripūrento, pavanaṃ pāvisī tadāti.

Sumedhapatthanākathā niṭṭhitā.

# 3. Dīpaṅkarabuddhavaṃso

1. Tadā te bhojayitvāna, sasaṅghaṃ lokanāyakaṃ;
Upagacchuṃ saraṇaṃ tassa, dīpaṅkarassa satthuno.

2. Saraṇāgamane kañci, nivesesi tathāgato;
Kañci pañcasu sīlesu, sīle dasavidhe paraṃ.

3. Kassaci deti sāmaññaṃ, caturo phalamuttame;
Kassaci asame dhamme, deti so paṭisambhidā.

4. Kassaci varasamāpattiyo, aṭṭha deti narāsabho;
Tisso kassaci vijjāyo, chaḷabhiññā pavecchati.

5. Tena yogena janakāyaṃ, ovadati mahāmuni;
Tena vitthārikaṃ āsi, lokanāthassa sāsanaṃ.

6. Mahāhanusabhakkhandho, dīpaṅkarassa nāmako;
Bahū jane tārayati, parimoceti duggatiṃ.

7. Bodhaneyyaṃ janaṃ disvā, satasahassepi yojane;
Khaṇena upagantvāna, bodheti taṃ mahāmuni.

8. Paṭhamābhisamaye buddho, koṭisatamabodhayi;
Dutiyābhisamaye nātho, navutikoṭimabodhayi.

9. Yadā ca devabhavanamhi, buddho dhammamadesayi;
Navutikoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

10. Sannipātā tayo āsuṃ, dīpaṅkarassa satthuno;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo.

11. Puna nāradakūṭamhi, pavivekagate jine;
Khīṇāsavā vītamalā, samiṃsu satakoṭiyo.

12. Yamhi kāle mahāvīro, sudassanasiluccaye;
Navakoṭisahassehi, pavāresi mahāmuni.

13. Dasavīsasahassānaṃ, dhammābhisamayo ahu;
Ekadvinnaṃ abhisamayā, gaṇanāto asaṅkhiyā.

14. Vitthārikaṃ bāhujaññaṃ, iddhaṃ phītaṃ ahū tadā;
Dīpaṅkarassa bhagavato, sāsanaṃ suvisodhitaṃ.

15. Cattāri satasahassāni, chaḷabhiññā mahiddhikā;
Dīpaṅkaraṃ lokaviduṃ, parivārenti sabbadā.

**16.** Ye keci tena samayena, jahanti mānusaṃ bhavaṃ;
Apattamānasā sekhā, garahitā bhavanti te.

**17.** Supupphitaṃ pāvacanaṃ, arahantehi tādihi;
Khīṇāsavehi vimalehi, upasobhati sabbadā.

**18.** Nagaraṃ rammavatī nāma, sudevo nāma khattiyo;
Sumedhā nāma janikā, dīpaṅkarassa satthuno.

**19.** Dasavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi [ajjhāvasī jino (syā. ka.)];
Haṃsā koñcā mayūrā ca, tayo pāsādamuttamā.

**20.** Tīṇisatasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Padumā nāma sā nārī, usabhakkhandho atrajo.

**21.** Nimitte caturo disvā, hatthiyānena nikkhami;
Anūnadasamāsāni, padhāne padahī jino.

**22.** Padhānacāraṃ caritvāna, abujjhi mānasaṃ muni;
Brahmunā yācito santo, dīpaṅkaro mahāmuni.

**23.** Vatti cakkaṃ mahāvīro, nandārāme sirīghare [sirīdhare (sī.)];
Nisinno sirīsamūlamhi, akā titthiyamaddanaṃ.

**24.** Sumaṅgalo ca tisso ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Sāgato [sobhito (ka.)] nāmupaṭṭhāko, dīpaṅkarassa satthuno.

**25.** Nandā ceva sunandā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, pipphalīti pavuccati.

**26.** Tapussabhallikā [tapassubhallikā (sī.)] nāma, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Sirimā koṇā upaṭṭhikā, dīpaṅkarassa satthuno.

**27.** Asītihatthamubbedho, dīpaṅkaro mahāmuni;
Sobhati dīparukkhova, sālarājāva phullito.

**28.** Satasahassavassāni, āyu tassa mahesino;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

**29.** Jotayitvāna saddhammaṃ, santāretvā mahājanaṃ;
Jalitvā aggikkhandhova, nibbuto so sasāvako.

**30.** Sā ca iddhi so ca yaso, tāni ca pādesu cakkaratanāni;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ [samantarahitaṃ (sī. syā. ka.)], nanu rittā sabbasaṅkhārā
[sabbasaṅkhārāti (sabbattha)].

**31.** Dīpaṅkaro jino satthā, nandārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa jinathūpo, chattiṃsubbedhayojanoti.

Dīpaṅkarassa bhagavato vaṃso paṭhamo.

# 4. Koṇḍaññabuddhavaṃso

1. Dīpaṅkarassa aparena, koṇḍañño nāma nāyako;
Anantatejo amitayaso, appameyyo durāsado.

2. Dharaṇūpamo khamanena, sīlena sāgarūpamo;
Samādhinā merūpamo, ñāṇena gaganūpamo.

3. Indriyabalabojjhaṅga-maggasaccappakāsanaṃ;
Pakāsesi sadā buddho, hitāya sabbapāṇinaṃ.

4. Dhammacakkaṃ pavattente, koṇḍaññe lokanāyake;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

5. Tato parampi desente, naramarūnaṃ samāgame;
Navutikoṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

6. Titthiye abhimaddanto, yadā dhammamadesayi;
Asītikoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

7. Sannipātā tayo āsuṃ, koṇḍaññassa mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

8. Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo;
Dutiyo koṭisahassānaṃ, tatiyo navutikoṭinaṃ.

9. Ahaṃ tena samayena, vijitāvī nāma khattiyo;
Samuddaṃ antamantena, issariyaṃ vattayāmahaṃ.

10. Koṭisatasahassānaṃ, vimalānaṃ mahesinaṃ;
Saha lokagganāthena, paramannena tappayiṃ.

11. Sopi maṃ buddho byākāsi, koṇḍañño lokanāyako;
‘‘Aparimeyyito kappe, buddho loke bhavissati.

12. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna, katvā dukkarakārikaṃ;
Assatthamūle sambuddho, bujjhissati mahāyaso.

13. ‘‘Imassa janikā mātā, māyā nāma bhavissati;
Pitā suddhodano nāma, ayaṃ hessati gotamo.

14. ‘‘Kolito upatisso ca, aggā hessanti sāvakā;
Ānando nāmupaṭṭhāko, upaṭṭhissatimaṃ jinaṃ.

15. ‘‘Khemā uppalavaṇṇā ca, aggā hessanti sāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, assatthoti pavuccati.

16. ‘‘Citto ca hatthāḷavako, aggā hessantupaṭṭhakā;
Nandamātā ca uttarā, aggā hessantupaṭṭhikā;
Āyu vassasataṃ tassa, gotamassa yasassino’’.

17. Idaṃ sutvāna vacanaṃ, asamassa mahesino;
Āmoditā naramarū, buddhabījaṃ kira ayaṃ.

18. Ukkuṭṭhisaddā vattanti, apphoṭenti hasanti ca;
Katañjalī namassanti, dasasahassidevatā.

19. ''Yadimassa lokanāthassa, virajjhissāma sāsanaṃ;
Anāgatamhi addhāne, hessāma sammukhā imaṃ.

20. ''Yathā manussā nadiṃ tarantā, paṭititthaṃ virajjhiya;
Heṭṭhātitthe gahetvāna, uttaranti mahānadiṃ.

21. ''Evameva mayaṃ sabbe, yadi muñcāmimaṃ jinaṃ;
Anāgatamhi addhāne, hessāma sammukhā imaṃ''.

22. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Tameva atthaṃ sādhento, mahārajjaṃ jine adaṃ;
Mahārajjaṃ daditvāna [cajitvā (sī.)], pabbajiṃ tassa santike.

23. Suttantaṃ vinayañcāpi, navaṅgaṃ satthusāsanaṃ;
Sabbaṃ pariyāpuṇitvāna, sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

24. Tatthappamatto viharanto, nisajjaṭṭhānacaṅkame;
Abhiññāpāramiṃ gantvā, brahmalokamagañchahaṃ.

25. Nagaraṃ rammavatī nāma, sunando nāma khattiyo;
Sujātā nāma janikā, koṇḍaññassa mahesino.

26. Dasavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi [agāramajjhe ca so vasi (syā.)];
Suci suruci subho ca, tayo pāsādamuttamā.

27. Tīṇisatasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Rucidevī nāma nārī, vijitaseno atrajo.

28. Nimitte caturo disvā, rathayānena nikkhami;
Anūnadasamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

29. Brahmunā yācito santo, koṇḍañño dvipaduttamo;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, devānaṃ nagaruttame.

30. Bhaddo ceva subhaddo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Anuruddho nāmupaṭṭhāko, koṇḍaññassa mahesino.

31. Tissā ca upatissā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Sālakalyāṇiko bodhi, koṇḍaññassa mahesino.

32. Soṇo ca upasoṇo ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Nandā ceva sirīmā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

33. So aṭṭhāsīti hatthāni, accuggato mahāmuni;
Sobhate uḷurājāva sūriyo majjhanhike yathā.

34. Vassasatasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

35. Khīṇāsavehi vimalehi, vicittā āsi medanī;
Yathā gaganamuḷūhi, evaṃ so upasobhatha.

36. Tepi nāgā appameyyā, asaṅkhobhā durāsadā;
Vijjupātaṃva dassetvā, nibbutā te mahāyasā.

37. Sā ca atuliyā jinassa iddhi, ñāṇaparibhāvito ca samādhi;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

38. Koṇḍañño pavaro buddho, candārāmamhi nibbuto;
Tattheva cetiyo citto, satta yojanamussitoti.

Koṇḍaññassa bhagavato vaṃso dutiyo.

# 5. Maṅgalabuddhavaṃso

1. Koṇḍaññassa aparena, maṅgalo nāma nāyako;
Tamaṃ loke nihantvāna, dhammokkamabhidhārayi.

2. Atulāsi pabhā tassa, jinehaññehi uttariṃ;
Candasūriyapabhaṃ hantvā, dasasahassī virocati.

3. Sopi buddho pakāsesi, caturo saccavaruttame;
Te te saccarasaṃ pītvā, vinodenti mahātamaṃ.

4. Patvāna bodhimatulaṃ, paṭhame dhammadesane;
Koṭisatasahassānaṃ, dhammābhisamayo ahu.

5. Surindadevabhavane, buddho dhammamadesayi;
Tadā koṭisahassānaṃ [navakoṭisahassānaṃ (sī.)], dutiyo samayo ahu.

6. Yadā sunando cakkavattī, sambuddhaṃ upasaṅkami;
Tadā āhani sambuddho, dhammabheriṃ varuttamaṃ.

7. Sunandassānucarā janatā, tadāsuṃ navutikoṭiyo;
Sabbepi te niravasesā, ahesuṃ ehi bhikkhukā.

8. Sannipātā tayo āsuṃ, maṅgalassa mahesino;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo.

9. Dutiyo koṭisatasahassānaṃ, tatiyo navutikoṭinaṃ;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, tadā āsi samāgamo.

10. Ahaṃ tena samayena, surucī nāma brāhmaṇo;
Ajjhāyako mantadharo, tiṇṇaṃ vedāna pāragū.

11. Tamahaṃ upasaṅkamma, saraṇaṃ gantvāna satthuno;
Sambuddhappamukhaṃ saṅghaṃ, gandhamālena pūjayiṃ;

Pūjetvā gandhamālena, gavapānena tappayiṃ.

12. Sopi maṃ buddho byākāsi, maṅgalo dvipaduttamo;
‘‘Aparimeyyito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

13. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
14. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasa pāramipūriyā.

15. Tadā pītimanubrūhanto, sambodhivarapattiyā;
Buddhe datvāna maṃ gehaṃ, pabbajiṃ tassa santike.

16. Suttantaṃ vinayañcāpi, navaṅgaṃ satthusāsanaṃ;
Sabbaṃ pariyāpuṇitvā, sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

17. Tatthappamatto viharanto, brahmaṃ bhāvetva bhāvanaṃ;
Abhiññāpāramiṃ gantvā, brahmalokamagacchahaṃ.

18. Uttaraṃ nāma nagaraṃ, uttaro nāma khattiyo;
Uttarā nāma janikā, maṅgalassa mahesino.

19. Navavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Yasavā sucimā sirīmā, tayo pāsādamuttamā.

20. Samatiṃsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Yasavatī nāma nārī, sīvalo nāma atrajo.

21. Nimitte caturo disvā, assayānena nikkhami;
Anūnaaṭṭhamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

22. Brahmunā yācito santo, maṅgalo nāma nāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, vane sirīvaruttame.

23. Sudevo dhammaseno ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Pālito nāmupaṭṭhāko, maṅgalassa mahesino.

24. Sīvalā ca asokā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, nāgarukkhoti vuccati.

25. Nando ceva visākho ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Anulā ceva sutanā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

26. Aṭṭhāsīti ratanāni, accuggato mahāmuni;
Tato niddhāvatī raṃsī, anekasatasahassiyo.

27. Navutivassasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

28. Yathāpi sāgare ūmī, na sakkā tā gaṇetuye;
Tatheva sāvakā tassa, na sakkā te gaṇetuye.

29. Yāva aṭṭhāsi sambuddho, maṅgalo lokanāyako;

Na tassa sāsane atthi, sakilesamaraṇaṃ [saṃkilesamaraṇaṃ (sī.)] tadā.

30. Dhammokkaṃ dhārayitvāna, santāretvā mahājanaṃ;
Jalitvā dhūmaketūva, nibbuto so mahāyaso.

31. Saṅkhārānaṃ sabhāvatthaṃ, dassayitvā sadevake;
Jalitvā aggikkhandhova, sūriyo atthaṅgato yathā.

32. Uyyāne vassare nāma, buddho nibbāyi maṅgalo;
Tatthevassa jinathūpo, tiṃsayojanamuggatoti.

Maṅgalassa bhagavato vaṃso tatiyo.

# 6. Sumanabuddhavaṃso

1. Maṅgalassa aparena, sumano nāma nāyako;
Sabbadhammehi asamo, sabbasattānamuttamo.

2. Tadā amatabheriṃ so, āhanī mekhale pure;
Dhammasaṅkhasamāyuttaṃ, navaṅgaṃ jinasāsanaṃ.

3. Nijjinitvā kilese so, patvā sambodhimuttamaṃ;
Māpesi nagaraṃ satthā, saddhammapuravaruttamaṃ.

4. Nirantaraṃ akuṭilaṃ, ujuṃ vipulavitthataṃ;
Māpesi so mahāvīthiṃ, satipaṭṭhānavaruttamaṃ.

5. Phale cattāri sāmaññe, catasso paṭisambhidā;
Chaḷabhiññāṭṭhasamāpattī, pasāresi tattha vīthiyaṃ.

6. Ye appamattā akhilā, hirivīriyehupāgatā;
Te te ime guṇavare, ādiyanti yathā sukhaṃ.

7. Evametena yogena, uddharanto mahājanaṃ;
Bodhesi paṭhamaṃ satthā, koṭisatasahassiyo.

8. Yamhi kāle mahāvīro, ovadī titthiye gaṇe;
Koṭisahassābhisamiṃsu [koṭisatasahassāni (syā. kaṃ.), koṭisatasahassānaṃ (ka.)], dutiye dhammadesane.

9. Yadā devā manussā ca, samaggā ekamānasā;
Nirodhapañhaṃ pucchiṃsu, saṃsayañcāpi mānasaṃ.

10. Tadāpi dhammadesane, nirodhaparidīpane;
Navutikoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

11. Sannipātā tayo āsuṃ, sumanassa mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

12. Vassaṃvutthassa bhagavato, abhighuṭṭhe pavāraṇe;
Koṭisatasahassehi, pavāresi tathāgato.

**13**. Tatoparaṃ sannipāte, vimale kañcanapabbate;
Navutikoṭisahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

**14**. Yadā sakko devarājā, buddhadassanupāgami;
Asītikoṭisahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo.

**15**. Ahaṃ tena samayena, nāgarājā mahiddhiko;
Atulo nāma nāmena, ussannakusalasañcayo.

**16**. Tadāhaṃ nāgabhāvanā, nikkhamitvā sañātibhi;
Nāgānaṃ dibbaturiyehi, sasaṅghaṃ jinamupaṭṭhahiṃ.

**17**. Koṭisatasahassānaṃ, annapānena tappayiṃ;
Paccekadussayugaṃ datvā, saraṇaṃ tamupāgamiṃ.

**18**. Sopi maṃ buddho byākāsi, sumano lokanāyako;
‘‘Aparimeyyito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

**19**. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
**20**. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

**21**. Nagaraṃ mekhalaṃ nāma [mekhalaṃ nāma nagaraṃ (sī. syā.)], sudatto nāma khattiyo;
Sirimā nāma janikā, sumanassa mahesino.

**22**. Navavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Cando sucando vaṭaṃso ca, tayo pāsādamuttamā.

**23**. Tesaṭṭhisatasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Vaṭaṃsikā nāma nārī, anūpamo nāma atrajo.

**24**. Nimitte caturo disvā, hatthiyānena nikkhami;
Anūnadasamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

**25**. Brahmunā yācito santo, sumano lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, mekhale puramuttame.

**26**. Saraṇo bhāvitatto ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Udeno nāmupaṭṭhāko, sumanassa mahesino.

**27**. Soṇā ca upasoṇā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Sopi buddho amitayaso, nāgamūle abujjhatha.

**28**. Varuṇo ceva saraṇo ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Cālā ca upacālā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

**29**. Uccattanena [uccatarena (ka.)] so buddho, navutihatthamuggato;
Kañcanagghiyasaṅkāso, dasasahassī virocati.

**30**. Navutivassasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

31. Tāraṇīye tārayitvā, bodhanīye ca bodhayi;
Parinibbāyi sambuddho, uḷurājāva atthami.

32. Te ca khīṇāsavā bhikkhū, so ca buddho asādiso;
Atulappabhaṃ dassayitvā, nibbutā ye mahāyasā.

33. Tañca ñāṇaṃ atuliyaṃ, tāni ca atulāni ratanāni;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

34. Sumano yasadharo buddho, aṅgārāmamhi nibbuto;
Tattheva tassa jinathūpo, catuyojanamuggatoti.

Sumanassa bhagavato vaṃso catuttho.

# 7. Revatabuddhavaṃso

1. Sumanassa aparena, revato nāma nāyako;
Anūpamo asadiso, atulo uttamo jino.

2. Sopi dhammaṃ pakāsesi, brahmunā abhiyācito;
Khandhadhātuvavatthānaṃ, appavattaṃ bhavābhave.

3. Tassābhisamayā tīṇi, ahesuṃ dhammadesane;
Gaṇanāya na vattabbo, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Yadā arindamaṃ rājaṃ [rājānaṃ (ka.)], vinesi revato muni;
Tadā koṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

5. Sattāhaṃ paṭisallānā, vuṭṭhahitvā narāsabho;
Koṭisataṃ naramarūnaṃ, vinesi uttame phale.

6. Sannipātā tayo āsuṃ, revatassa mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, suvimuttāna tādinaṃ.

7. Atikkantā gaṇanapathaṃ, paṭhamaṃ ye samāgatā;
Koṭisatasahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

8. Yopi [yo so (syā. kaṃ. ka.)] paññāya asamo, tassa cakkānuvattako;
So tadā byādhito āsi, patto jīvitasaṃsayaṃ.

9. Tassa gilānapucchāya, ye tadā upagatā munī;
Koṭisahassā arahanto, tatiyo āsi samāgamo.

10. Ahaṃ tena samayena, atidevo nāma brāhmaṇo;
Upagantvā revataṃ buddhaṃ, saraṇaṃ tassa gañchahaṃ.

11. Tassa sīlaṃ samādhiñca, paññāguṇamanuttamaṃ;
Thomayitvā yathāthāmaṃ, uttarīyamadāsahaṃ.

12. Sopi maṃ buddho byākāsi, revato lokanāyako;
‘‘Aparimeyyito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

13. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
14. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

15. Tadāpi taṃ buddhadhammaṃ, saritvā anubrūhayiṃ;
Āharissāmi taṃ dhammaṃ, yaṃ mayhaṃ abhipatthitaṃ.

16. Nagaraṃ sudhaññavatī nāma [sudhammakaṃ nāma (sī.), sudhaññakaṃ nāma (syā.)], vipulo nāma khattiyo;
Vipulā nāma janikā, revatassa mahesino.

17. Cha ca vassasahassāni [chabbassasahassāni (sī. syā.)], agāraṃ ajjha so vasi;
Sudassano ratanagghi, āveḷo ca vibhūsito;
Puññakammābhinibbattā, tayo pāsādamuttamā.

18. Tettiṃsa ca sahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Sudassanā nāma nārī, varuṇo nāma atrajo.

19. Nimitte caturo disvā, rathayānena nikkhami;
Anūnasattamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

20. Brahmunā yācito santo, revato lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, varuṇārāme sirīghare.

21. Varuṇo brahmadevo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Sambhavo nāmupaṭṭhāko, revatassa mahesino.

22. Bhaddā ceva subhaddā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Sopi buddho asamasamo, nāgamūle abujjhatha.

23. Padumo kuñjaro ceva, ahesuṃ aggupaṭṭhikā;
Sirīmā ceva yasavatī, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

24. Uccattanena so buddho, asītihatthamuggato;
Obhāseti disā sabbā, indaketuva uggato.

25. Tassa sarīre nibbattā, pabhāmālā anuttarā;
Divā vā yadi vā rattiṃ, samantā pharati yojanaṃ.

26. Saṭṭhivassasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

27. Dassayitvā buddhabalaṃ, amataṃ loke pakāsayaṃ;
Nibbāyi anupādāno, yathaggupādānasaṅkhayā.

28. So ca kāyo ratananibho, so ca dhammo asādiso;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

29. Revato yasadharo buddho, nibbuto so mahāpure;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesatoti.

Revatassa bhagavato vaṃso pañcamo.

# 8. Sobhitabuddhavaṃso

1. Revatassa aparena, sobhito nāma nāyako;
Samāhito santacitto, asamo appaṭipuggalo.

2. So jino sakagehamhi, mānasaṃ vinivattayi;
Patvāna kevalaṃ bodhiṃ, dhammacakkaṃ pavattayi.

3. Yāva heṭṭhā avīcito, bhavaggā cāpi uddhato;
Etthantare ekaparisā, ahosi dhammadesane.

4. Tāya parisāya sambuddho, dhammacakkaṃ pavattayi;
Gaṇanāya na vattabbo, paṭhamābhisamayo ahu.

5. Tato parampi desente, marūnañca samāgame;
Navutikoṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

6. Punāparaṃ rājaputto, jayaseno nāma khattiyo;
Ārāmaṃ ropayitvāna, buddhe niyyādayī tadā.

7. Tassa yāgaṃ pakittento, dhammaṃ desesi cakkhumā;
Tadā koṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

8. Sannipātā tayo āsuṃ, sobhitassa mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

9. Uggato nāma so rājā, dānaṃ deti naruttame;
Tamhi dāne samāgañchuṃ, arahantā [arahataṃ (ka.)] satakoṭiyo.

10. Punāparaṃ puragaṇo [pugagaṇo (ka.)], deti dānaṃ naruttame;
Tadā navutikoṭīnaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

11. Devaloke vasitvāna, yadā orohatī jino;
Tadā asītikoṭīnaṃ, tatiyo āsi samāgamo.

12. Ahaṃ tena samayena, sujāto nāma brāhmaṇo;
Tadā sasāvakaṃ buddhaṃ, annapānena tappayiṃ.

13. Sopi maṃ buddho byākāsi, sobhito lokanāyako;
‘‘Aparimeyyito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

14. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
15. Tassāpi vacanaṃ sutvā, haṭṭho saṃviggamānaso;
Tamevatthamanuppattiyā, uggaṃ dhitimakāsahaṃ.

16. Sudhammaṃ nāma nagaraṃ, sudhammo nāma khattiyo;
Sudhammā nāma janikā, sobhitassa mahesino.

17. Navavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Kumudo nāḷino padumo, tayo pāsādamuttamā.

18. Sattatiṃsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Maṇilā [makhilā (aṭṭha.), samaṅgī (sī.), makilā (syā. kaṃ.)] nāma sā nārī, sīho nāmāsi atrajo.

19. Nimitte caturo disvā, pāsādenābhinikkhami;
Sattāhaṃ padhānacāraṃ, caritvā purisuttamo.

20. Brahmunā yācito santo, sobhito lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, sudhammuyyānamuttame.

21. Asamo ca sunetto ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Anomo nāmupaṭṭhāko, sobhitassa mahesino.

22. Nakulā ca sujātā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bujjhamāno ca so buddho, nāgamūle abujjhatha.

23. Rammo ceva sudatto ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Nakulā ceva cittā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

24. Aṭṭhapaṇṇāsaratanaṃ, accuggato mahāmuni;
Obhāseti disā sabbā, sataraṃsīva uggato.

25. Yathā suphullaṃ pavanaṃ, nānāgandhehi dhūpitaṃ;
Tatheva tassa pāvacanaṃ, sīlagandhehi dhūpitaṃ.

26. Yathāpi sāgaro nāma, dassanena atappiyo;
Tatheva tassa pāvacanaṃ, savaṇena atappiyaṃ.

27. Navutivassasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

28. Ovādaṃ anusiṭṭhiñca, datvāna sesake jane;
Hutāsanova tāpetvā, nibbuto so sasāvako.

29. So ca buddho asamasamo, tepi sāvakā balappattā;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

30. Sobhito varasambuddho, sīhārāmamhi nibbuto;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesatoti.

Sobhitassa bhagavato vaṃso chaṭṭho.

## 9. Anomadassībuddhavaṃso

1. Sobhitassa aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Anomadassī amitayaso, tejassī duratikkamo.

2. So chetvā bandhanaṃ sabbaṃ, viddhaṃsetvā tayo bhave;
Anivattigamanaṃ maggaṃ, desesi devamānuse.

3. Sāgarova asaṅkhobho, pabbatova durāsado;
Ākāsova ananto so, sālarājāva phullito.

4. Dassanenapi taṃ buddhaṃ, tositā honti pāṇino;
Byāharantaṃ giraṃ sutvā, amataṃ pāpuṇanti te.

5. Dhammābhisamayo tassa, iddho phīto tadā ahu;
Koṭisatāni abhisamiṃsu, paṭhame dhammadesane.

6. Tato paraṃ abhisamaye, vassante dhammavuṭṭhiyo;
Asītikoṭiyobhisamiṃsu, dutiye dhammadesane.

7. Tatoparañhi vassante, tappayante ca pāṇinaṃ;
Aṭṭhasattatikoṭīnaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

8. Sannipātā tayo āsuṃ, tassāpi ca mahesino;
Abhiññābalappattānaṃ, pupphitānaṃ vimuttiyā.

9. Aṭṭhasatasahassānaṃ, sannipāto tadā ahu;
Pahīnamadamohānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

10. Sattasatasahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo;
Anaṅgaṇānaṃ virajānaṃ, upasantāna tādinaṃ.

11. Channaṃ satasahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo;
Abhiññābalappattānaṃ, nibbutānaṃ tapassinaṃ.

12. Ahaṃ tena samayena, yakkho āsiṃ mahiddhiko;
Nekānaṃ yakkhakoṭīnaṃ, vasavattimhi issaro.

13. Tadāpi taṃ buddhavaraṃ, upagantvā mahesinaṃ;
Annapānena tappesiṃ, sasaṅghaṃ lokanāyakaṃ.

14. Sopi maṃ tadā byākāsi, visuddhanayano muni;
‘‘Aparimeyyito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

15. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
16. Tassāpi vacanaṃ sutvā, haṭṭho saṃviggamānaso;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

17. Nagaraṃ candavatī nāma, yasavā nāma khattiyo;
Mātā yasodharā nāma, anomadassissa satthuno.

18. Dasavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Sirī upasirī vaḍḍho, tayo pāsādamuttamā.

19. Tevīsatisahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Sirimā nāma sā nārī, upavāṇo nāma atrajo.

20. Nimitte caturo disvā, sivikāyābhinikkhami;
Anūnadasamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

21. Brahmunā yācito santo, anomadassī mahāmuni;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, uyyāne so sudassane [sudassanuyyānamuttame (syā. kaṃ.)].

22. Nisabho ca anomo ca [asoko ca (sī.)], ahesuṃ aggasāvakā;
Varuṇo nāmupaṭṭhāko, anomadassissa satthuno.

23. Sundarī ca sumanā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, ajjunoti pavuccati.

24. Nandivaḍḍho sirivaḍḍho, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Uppalā ceva padumā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

25. Aṭṭhapaṇṇāsaratanaṃ, accuggato mahāmuni;
Pabhā niddhāvatī tassa, sataraṃsīva uggato.

26. Vassasatasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

27. Supupphitaṃ pāvacanaṃ, arahantehi tādihi;
Vītarāgehi vimalehi, sobhittha jinasāsanaṃ.

28. So ca satthā amitayaso, yugāni tāni atuliyāni;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

29. Anomadassī jino satthā, dhammārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa jinathūpo, ubbedho pañcavīsatīti.

Anomadassissa bhagavato vaṃso sattamo.

# 10. Padumabuddhavaṃso

1. Anomadassissa aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Padumo nāma nāmena, asamo appaṭipuggalo.

2. Tassāpi asamaṃ sīlaṃ, samādhipi anantako;
Asaṅkheyyaṃ ñāṇavaraṃ, vimuttipi anūpamā.

3. Tassāpi atulatejassa, dhammacakkappavattane;
Abhisamayā tayo āsuṃ, mahātamapavāhanā.

4. Paṭhamābhisamaye buddho, koṭisatamabodhayi;
Dutiyābhisamaye dhīro, navutikoṭimabodhayi.

5. Yadā ca padumo buddho, ovadī sakamatrajaṃ;
Tadā asītikoṭīnaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

6. Sannipātā tayo āsuṃ, padumassa mahesino;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo.

7. Kathinatthārasamaye, uppanne kathinacīvare;
Dhammasenāpatitthāya, bhikkhū sibbiṃsu [yāciṃsu (ka.)] cīvaraṃ.

8. Tadā te vimalā bhikkhū, chaḷabhiññā mahiddhikā;
Tīṇi satasahassāni, samiṃsu aparājitā.

9. Punāparaṃ so narāsabho [naravusabho (syā. kaṃ.)], pavane vāsaṃ upāgami;
Tadā samāgamo āsi, dvinnaṃ satasahassinaṃ.

10. Ahaṃ tena samayena, sīho āsiṃ migādhibhū;
Vivekamanubrūhantaṃ, pavane addasaṃ jinaṃ.

11. Vanditvā sirasā pāde, katvāna taṃ padakkhiṇaṃ;
Tikkhattuṃ abhināditvā, sattāhaṃ jinamupaṭṭhahaṃ.

12. Sattāhaṃ varasamāpattiyā, vuṭṭhahitvā tathāgato;
Manasā cintayitvāna, koṭibhikkhū samānayi.

13. Tadāpi so mahāvīro, tesaṃ majjhe viyākari;
''Aparimeyyito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

14. ''Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ''.
15. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

16. Campakaṃ nāma nagaraṃ, asamo nāma khattiyo;
Asamā nāma janikā, padumassa mahesino.

17. Dasavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Nandāvasuyasuttarā, tayo pāsādamuttamā.

18. Tettiṃsa ca sahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Uttarā nāma sā nārī, rammo nāmāsi atrajo.

19. Nimitte caturo disvā, rathayānena nikkhami;
Anūnaaṭṭhamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

20. Brahmunā yācito santo, padumo lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, dhanañcuyyānamuttame.

21. Sālo ca upasālo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Varuṇo nāmupaṭṭhāko, padumassa mahesino.

22. Rādhā ceva surādhā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, mahāsoṇoti vuccati.

23. Bhiyyo ceva asamo ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Rucī ca nandarāmā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

24. Aṭṭhapaṇṇāsaratanaṃ, accuggato mahāmuni;
Pabhā niddhāvatī tassa, asamā sabbaso disā.

25. Candappabhā sūriyappabhā, ratanaggimaṇippabhā;
Sabbāpi tā hatā honti, patvā jinapabhuttamaṃ.

26. Vassasatasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

27. Paripakkamānase satte, bodhayitvā asesato;
Sesake anusāsitvā, nibbuto so sasāvako.

28. Uragova tacaṃ jiṇṇaṃ, vaddhapattaṃva pādapo;
Jahitvā sabbasaṅkhāre, nibbuto so yathā sikhī.

29. Padumo jinavaro satthā, dhammārāmamhi nibbuto;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesatoti.

Padumassa bhagavato vaṃso aṭṭhamo.

# 11. Nāradabuddhavaṃso

1. Padumassa aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Nārado nāma nāmena, asamo appaṭipuggalo.

2. So buddho cakkavattissa, jeṭṭho dayitaoraso;
Āmukkamālābharaṇo, uyyānaṃ upasaṅkami.

3. Tatthāsi rukkho yasavipulo, abhirūpo brahā suci;
Tamajjhapatvā upanisīdi, mahāsoṇassa heṭṭhato.

4. Tattha ñāṇavaruppajji, anantaṃ vajirūpamaṃ;
Tena vicini saṅkhāre, ukkujjamavakujjakaṃ [kujjataṃ (syā. kaṃ.)].

5. Tattha sabbakilesāni, asesamabhivāhayi;
Pāpuṇī kevalaṃ bodhiṃ, buddhañāṇe ca cuddasa.

6. Pāpuṇitvāna sambodhiṃ, dhammacakkaṃ pavattayi;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

7. Mahādoṇaṃ nāgarājaṃ, vinayanto mahāmuni;
Pāṭiheraṃ tadākāsi, dassayanto sadevake.

8. Tadā devamanussānaṃ, tamhi dhammappakāsane;
Navutikoṭisahassāni, tariṃsu sabbasaṃsayaṃ.

9. Yamhi kāle mahāvīro, ovadī sakamatrajaṃ;
Asītikoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

10. Sannipātā tayo āsuṃ, nāradassa mahesino;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo.

11. Yadā buddho buddhaguṇaṃ, sanidānaṃ pakāsayi;
Navutikoṭisahassāni, samiṃsu vimalā tadā.

12. Yadā verocano nāgo, dānaṃ dadāti satthuno;
Tadā samiṃsu jinaputtā, asītisatasahassiyo.

13. Ahaṃ tena samayena, jaṭilo uggatāpano;
Antalikkhacaro āsiṃ, pañcābhiññāsu pāragū.

**14**. Tadāpāhaṃ asamasamaṃ, sasaṅghaṃ saparijjanaṃ;
Annapānena tappetvā, candanenābhipūjayiṃ.

**15**. Sopi maṃ tadā byākāsi, nārado lokanāyako;
‘‘Aparimeyyito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

**16**. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
**17**. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo hāsetva mānasaṃ;
Adhiṭṭhahiṃ vataṃ uggaṃ, dasapāramipūriyā.

**18**. Nagaraṃ dhaññavatī nāma, sudevo nāma khattiyo;
Anomā nāma janikā, nāradassa mahesino.

**19**. Navavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Jito vijitābhirāmo, tayo pāsādamuttamā.

**20**. Ticattārīsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Vijitasenā nāma nārī, nanduttaro nāma atrajo.

**21**. Nimitte caturo disvā, padasā gamanena nikkhami;
Sattāhaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo [lokanāyako (sī. ka.)].

**22**. Brahmunā yācito santo, nārado lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, dhanañcuyyānamuttame.

**23**. Bhaddasālo jitamitto, ahesuṃ aggasāvakā;
Vāseṭṭho nāmupaṭṭhāko, nāradassa mahesino.

**24**. Uttarā phaggunī ceva, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, mahāsoṇoti vuccati.

**25**. Uggarindo vasabho ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Indāvarī ca vaṇḍī [undī (sī.), gaṇḍī (syā. kaṃ.)] ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

**26**. Aṭṭhāsītiratanāni, accuggato mahāmuni;
Kañcanagghiyasaṅkāso, dasasahassī virocati.

**27**. Tassa byāmappabhā kāyā, niddhāvati disodisaṃ;
Nirantaraṃ divārattiṃ, yojanaṃ pharate sadā.

**28**. Na keci tena samayena, samantā yojane janā;
Ukkāpadīpe ujjālenti, buddharaṃsīhi otthaṭā.

**29**. Navutivassasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

**30**. Yathā uḷūhi gaganaṃ, vicittaṃ upasobhati;
Tatheva sāsanaṃ tassa, arahantehi sobhati.

**31**. Saṃsārasotaṃ taraṇāya, sesake paṭipannake;
Dhammasetuṃ daḷhaṃ katvā, nibbuto so narāsabho.

32. Sopi buddho asamasamo, tepi khīṇāsavā atulatejā;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

33. Nārado jinavasabho, nibbuto sudassane pure;
Tatthevassa thūpavaro, catuyojanamuggatoti.

Nāradassa bhagavato vaṃso navamo.

# 12. Padumuttarabuddhavaṃso

1. Nāradassa aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Padumuttaro nāma jino, akkhobho sāgarūpamo.

2. Maṇḍakappova so āsi, yamhi buddho ajāyatha;
Ussannakusalā janatā, tamhi kappe ajāyatha.

3. Padumuttarassa bhagavato, paṭhame dhammadesane;
Koṭisatasahassānaṃ, dhammābhisamayo ahu.

4. Tato parampi vassante, tappayante ca pāṇine;
Sattatiṃsasatasahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

5. Yamhi kāle mahāvīro, ānandaṃ upasaṅkami;
Pitusantikaṃ upagantvā, āhanī amatadundubhiṃ.

6. Āhate amatabherimhi, vassante dhammavuṭṭhiyā;
Paññāsasatasahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

7. Ovādako viññāpako, tārako sabbapāṇinaṃ;
Desanākusalo buddho, tāresi janataṃ bahuṃ.

8. Sannipātā tayo āsuṃ, padumuttarassa satthuno;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo.

9. Yadā buddho asamasamo, vasi vebhārapabbate;
Navutikoṭisahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

10. Puna cārikaṃ pakkante, gāmanigamaraṭṭhato;
Asītikoṭisahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo.

11. Ahaṃ tena samayena, jaṭilo nāma raṭṭhiko;
Sambuddhappamukhaṃ saṅghaṃ, sabhattaṃ dussamadāsahaṃ.

12. Sopi maṃ buddho byākāsi, saṅghamajjhe nisīdiya;
‘‘Satasahassito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

13. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
14. Tassāpi vacanaṃ sutvā, uttariṃ vatamadhiṭṭhahiṃ;
Akāsiṃ uggadaḷhaṃ dhitiṃ, dasapāramipūriyā.

15. Byāhatā titthiyā sabbe, vimanā dummanā tadā;

Na tesaṃ keci paricaranti, raṭṭhato nicchubhanti te.

**16.** Sabbe tattha samāgantvā, upagacchuṃ buddhasantike;
Tuvaṃ nātho mahāvīra, saraṇaṃ hohi cakkhuma.

**17.** Anukampako kāruṇiko, hitesī sabbapāṇinaṃ;
Sampatte titthiye sabbe, pañcasīle patiṭṭhapi.

**18.** Evaṃ nirākulaṃ āsi, suññataṃ titthiyehi taṃ;
Vicittaṃ arahantehi, vasībhūtehi tādihi.

**19.** Nagaraṃ haṃsavatī nāma, ānando nāma khattiyo;
Sujātā nāma janikā, padumuttarassa satthuno.

**20.** Dasavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Naravāhano yaso vasavattī [nārivāhano yasavatī (syā. kaṃ.)], tayo pāsādamuttamā.

**21.** Ticattārīsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Vasudattā nāma nārī, uttamo nāma atrajo.

**22.** Nimitte caturo disvā, pāsādenābhinikkhami;
Sattāhaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo.

**23.** Brahmunā yācito santo, padumuttaro vināyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, mithiluyyānamuttame.

**24.** Devalo ca sujāto ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Sumano nāmupaṭṭhāko, padumuttarassa mahesino.

**25.** Amitā ca asamā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, salaloti pavuccati.

**26.** Vitiṇṇo ceva [amito ceva (syā.)] tisso ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Haṭṭhā ceva vicittā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

**27.** Aṭṭhapaṇṇāsaratanaṃ, accuggato mahāmuni;
Kañcanagghiyasaṅkāso, dvattiṃsavaralakkhaṇo.

**28.** Kuṭṭā kavāṭā bhittī ca, rukkhā nagasiluccayā;
Na tassāvaraṇaṃ atthi, samantā dvādasayojane.

**29.** Vassasatasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

**30.** Santāretvā bahujanaṃ, chinditvā sabbasaṃsayaṃ;
Jalitvā aggikkhandhova nibbuto so sasāvako.

**31.** Padumuttaro jino buddho, nandārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa thūpavaro, dvādasubbedhayojanoti.

Padumuttarassa bhagavato vaṃso dasamo.

# 13. Sumedhabuddhavaṃso

1. Padumuttarassa aparena, sumedho nāma nāyako;
Durāsado uggatejo, sabbalokuttamo muni.

2. Pasannanetto sumukho, brahā uju patāpavā;
Hitesī sabbasattānaṃ, bahū mocesi bandhanā.

3. Yadā buddho pāpuṇitvā, kevalaṃ bodhimuttamaṃ;
Sudassanamhi nagare, dhammacakkaṃ pavattayi.

4. Tassāpi abhisamayā tīṇi, ahesuṃ dhammadesane;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

5. Punāparaṃ kumbhakaṇṇaṃ, yakkhaṃ so damayī jino;
Navutikoṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

6. Punāparaṃ amitayaso, catusaccaṃ pakāsayi;
Asītikoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

7. Sannipātā tayo āsuṃ, sumedhassa mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

8. Sudassanaṃ nāma nagaraṃ, upagañchi jino yadā;
Tadā khīṇāsavā bhikkhū, samiṃsu satakoṭiyo.

9. Punāparaṃ devakūṭe, bhikkhūnaṃ kathinatthate;
Tadā navutikoṭīnaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

10. Punāparaṃ dasabalo, yadā carati cārikaṃ;
Tadā asītikoṭīnaṃ, tatiyo āsi samāgamo.

11. Ahaṃ tena samayena, uttaro nāma māṇavo;
Asītikoṭiyo mayhaṃ, ghare sannicitaṃ dhanaṃ.

12. Kevalaṃ sabbaṃ datvāna, sasaṅghe lokanāyake;
Saraṇaṃ tassupagañchiṃ, pabbajjañcābhirocayiṃ.

13. Sopi maṃ buddho byākāsi, karonto anumodanaṃ;
‘‘Tiṃsakappasahassamhi, ayaṃ buddho bhavissati.

14. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.

15. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

16. Suttantaṃ vinayañcāpi, navaṅgaṃ satthusāsanaṃ;
Sabbaṃ pariyāpuṇitvāna, sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

17. Tatthappamatto viharanto, nisajjaṭṭhānacaṅkame;
Abhiññāsu pāramiṃ gantvā, brahmalokamagañchahaṃ.

18. Sudassanaṃ nāma nagaraṃ, sudatto nāma khattiyo;
Sudattā nāma janikā, sumedhassa mahesino.

19. Navavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Sucandakañcanasirivaḍḍhā, tayo pāsādamuttamā.

20. Tisoḷasasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Sumanā nāma sā nārī, punabbasu nāma atrajo.

21. Nimitte caturo disvā, hatthiyānena nikkhami;
Anūnakaṃ aḍḍhamāsaṃ, padhānaṃ padahī jino.

22. Brahmunā yācito santo, sumedho lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, sudassanuyyānamuttame.

23. Saraṇo sabbakāmo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Sāgaro nāmupaṭṭhāko, sumedhassa mahesino.

24. Rāmā ceva surāmā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, mahānīpoti vuccati.

25. Uruvelā yasavā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Yasodharā sirimā ca [yasā nāma sirimā ca (syā. kaṃ.)], ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

26. Aṭṭhāsītiratanāni, accuggato mahāmuni;
Obhāseti disā sabbā, cando tāragaṇe yathā.

27. Cakkavattimaṇī nāma, yathā tapati yojanaṃ;
Tatheva tassa ratanaṃ, samantā pharati yojanaṃ.

28. Navutivassasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

29. Tevijjachaḷabhiññehi, balappattehi tādihi;
Samākulamidaṃ āsi, arahantehi sādhuhi.

30. Tepi sabbe amitayasā, vippamuttā nirūpadhī;
Ñāṇālokaṃ dassayitvā, nibbutā te mahāyasā.

31. Sumedho jinavaro buddho, medhārāmamhi nibbuto;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesatoti.

Sumedhassa bhagavato vaṃso ekādasamo.

# 14. Sujātabuddhavaṃso

1. Tattheva maṇḍakappamhi, sujāto nāma nāyako;
Sīhahanusabhakkhandho, appameyyo durāsado.

2. Candova vimalo suddho, sataraṃsīva patāpavā;
Evaṃ sobhati sambuddho, jalanto siriyā sadā.

**3**. Pāpuṇitvāna sambuddho, kevalaṃ bodhimuttamaṃ;
Sumaṅgalamhi nagare, dhammacakkaṃ pavattayi.

**4**. Desente [desento (syā. kaṃ.)] pavaraṃ dhammaṃ, sujāte lokanāyake [sujāto lokanāyako (syā. kaṃ.)];
Asītikoṭī abhisamiṃsu, paṭhame dhammadesane.

**5**. Yadā sujāto amitayaso, deve vassaṃ upāgami;
Sattatiṃsasatasahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

**6**. Yadā sujāto asamasamo, upagacchi pitusantikaṃ;
Saṭṭhisatasahassānaṃ [sattatiṃsasahassānaṃ (sī.)], tatiyābhisamayo ahu.

**7**. Sannipātā tayo āsuṃ, sujātassa mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

**8**. Abhiññābalappattānaṃ, appattānaṃ bhavābhave;
Saṭṭhisatasahassāni, paṭhamaṃ sannipatiṃsu te.

**9**. Punāparaṃ sannipāte, tidivorohaṇe jine;
Paññāsasatasahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

**10**. Upasaṅkamanto narāsabhaṃ, tassa yo aggasāvako;
Catūhi satasahassehi, sambuddhaṃ upasaṅkami.

**11**. Ahaṃ tena samayena, catudīpamhi issaro;
Antalikkhacaro āsiṃ, cakkavattī mahabbalo.

**12**. Loke acchariyaṃ disvā, abbhutaṃ lomahaṃsanaṃ;
Upagantvāna vandiṃ so, sujātaṃ lokanāyakaṃ.

**13**. Catudīpe mahārajjaṃ, ratane satta uttame;
Buddhe niyyādayitvāna, pabbajiṃ tassa santike.

**14**. Ārāmikā janapade, uṭṭhānaṃ paṭipiṇḍiya;
Upanenti bhikkhusaṅghassa, paccayaṃ sayanāsanaṃ.

**15**. Sopi maṃ buddho [tadā (syā. kaṃ.)] byākāsi, dasasahassimhi issaro;
‘‘Tiṃsakappasahassamhi, ayaṃ buddho bhavissati.

**16**. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
**17**. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo hāsaṃ janesahaṃ;
Adhiṭṭhahiṃ vataṃ uggaṃ, dasapāramipūriyā.

**18**. Suttantaṃ vinayañcāpi, navaṅgaṃ satthusāsanaṃ;
Sabbaṃ pariyāpuṇitvāna, sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

**19**. Tatthappamatto viharanto, brahmaṃ bhāvetva bhāvanaṃ;
Abhiññāpāramiṃ gantvā, brahmalokamagañchahaṃ.

**20**. Sumaṅgalaṃ nāma nagaraṃ, uggato nāma khattiyo;
Mātā pabhāvatī nāma, sujātassa mahesino.

21. Navavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Sirī upasirī nando, tayo pāsādamuttamā.

22. Tevīsatisahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Sirinandā nāma nārī, upaseno nāma atrajo.

23. Nimitte caturo disvā, assayānena nikkhami;
Anūnanavamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

24. Brahmunā yācito santo, sujāto lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, sumaṅgaluyyānamuttame.

25. Sudassano sudevo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Nārado nāmupaṭṭhāko, sujātassa mahesino.

26. Nāgā ca nāgasamālā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, mahāveḷūti vuccati.

27. So ca rukkho ghanakkhandho [ghanaruciro (sī. ka.)], acchiddo hoti pattiko;
Uju vaṃso brahā hoti, dassanīyo manoramo.

28. Ekakkhandho pavaḍḍhitvā, tato sākhā pabhijjati;
Yathā subaddho morahattho, evaṃ sobhati so dumo.

29. Na tassa kaṇṭakā honti, nāpi chiddaṃ mahā ahu;
Vitthiṇṇasākho aviralo, sandacchāyo manoramo.

30. Sudatto ceva citto ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Subhaddā ca padumā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

31. Paññāsaratano āsi, uccattanena so jino;
Sabbākāravarūpeto, sabbaguṇamupāgato.

32. Tassa pabhā asamasamā, niddhāvati samantato;
Appamāṇo atuliyo, opammehi anūpamo.

33. Navutivassasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

34. Yathāpi sāgare ūmī, gagane tārakā yathā;
Evaṃ tadā pāvacanaṃ, arahantehi cittitaṃ [cittakaṃ (syā. kaṃ.)].

35. So ca buddho asamasamo, guṇāni ca tāni atuliyāni;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

36. Sujāto jinavaro buddho, silārāmamhi nibbuto;
Tattheva tassa cetiyo [tattheva cetiyo satthu (syā. kaṃ.)], tīṇigāvutamuggatoti.

Sujātassa bhagavato vaṃso dvādasamo.

# 15. Piyadassībuddhavaṃso

1. Sujātassa aparena, sayambhū lokanāyako;
Durāsado asamasamo, piyadassī mahāyaso.

2. Sopi buddho amitayaso, ādiccova virocati;
Sabbaṃ tamaṃ nihantvāna, dhammacakkaṃ pavattayi.

3. Tassāpi atulatejassa, ahesuṃ abhisamayā tayo;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Sudassano devarājā, micchādiṭṭhimarocayi;
Tassa diṭṭhiṃ vinodento, satthā dhammamadesayi.

5. Janasannipāto atulo, mahāsannipatī tadā;
Navutikoṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

6. Yadā doṇamukhaṃ hatthiṃ, vinesi narasārathi;
Asītikoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

7. Sannipātā tayo āsuṃ, tassāpi piyadassino;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo.

8. Tato paraṃ navutikoṭī, samiṃsu ekato munī;
Tatiye sannipātamhi, asītikoṭiyo ahū.

9. Ahaṃ tena samayena, kassapo nāma brāhmaṇo [mānavo (syā. kaṃ.)];
Ajjhāyako mantadharo, tiṇṇaṃ vedāna pāragū.

10. Tassa dhammaṃ suṇitvāna, pasādaṃ janayiṃ ahaṃ;
Koṭisatasahassehi, saṅghārāmaṃ amāpayiṃ.

11. Tassa datvāna ārāmaṃ, haṭṭho saṃviggamānaso;
Saraṇe pañca sīle ca [saraṇaṃ pañcasīlañca (sī.)], daḷhaṃ katvā samādiyiṃ.

12. Sopi maṃ buddho byākāsi, saṅghamajjhe nisīdiya;
‘‘Aṭṭhārase kappasate, ayaṃ buddho bhavissati.

13. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.

14. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

15. Sudhaññaṃ nāma nagaraṃ, sudatto nāma khattiyo;
Candā nāmāsi janikā, piyadassissa satthuno.

16. Navavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Sunimmalavimalagiriguhā, tayo pāsādamuttamā.

17. Tettiṃsasahassāni ca, nāriyo samalaṅkatā;
Vimalā nāma nārī ca, kañcanāveḷo nāma atrajo.

18. Nimitte caturo disvā, rathayānena nikkhami;
Chamāsaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo.

19. Brahmunā yācito santo, piyadassī mahāmuni;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, usabhuyyāne manorame.

20. Pālito sabbadassī ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Sobhito nāmupaṭṭhāko, piyadassissa satthuno.

21. Sujātā dhammadinnā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, kakudhoti pavuccati.

22. Sandhako dhammako ceva, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Visākhā dhammadinnā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

23. Sopi buddho amitayaso, dvattiṃsavaralakkhaṇo;
Asītihatthamubbedho, sālarājāva dissati.

24. Aggicandasūriyānaṃ, natthi tādisikā pabhā;
Yathā ahu pabhā tassa, asamassa mahesino.

25. Tassāpi devadevassa, āyu tāvatakaṃ ahu;
Navutivassasahassāni, loke aṭṭhāsi cakkhumā.

26. Sopi buddho asamasamo, yugānipi tāni atuliyāni;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

27. Piyadassī munivaro, assatthārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa jinathūpo, tīṇiyojanamuggatoti.

Piyadassissa bhagavato vaṃso terasamo.

# 16. Atthadassībuddhavaṃso

1. Tattheva maṇḍakappamhi, atthadassī mahāyaso;
Mahātamaṃ nihantvāna, patto sambodhimuttamaṃ.

2. Brahmunā yācito santo, dhammacakkaṃ pavattayi;
Amatena tappayī lokaṃ, dasasahassisadevakaṃ.

3. Tassāpi lokanāthassa, ahesuṃ abhisamayā tayo;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Yadā buddho atthadassī, carate devacārikaṃ;
Koṭisatasahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

5. Punāparaṃ yadā buddho, desesi pitusantike;
Koṭisatasahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

6. Sannipātā tayo āsuṃ, tassāpi ca mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

7. Aṭṭhanavutisahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo;
Aṭṭhāsītisahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

8. Aṭṭhasattatisatasahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo;
Anupādā vimuttānaṃ, vimalānaṃ mahesinaṃ.

9. Ahaṃ tena samayena, jaṭilo uggatāpano;
Susīmo nāma nāmena, mahiyā seṭṭhasammato.

10. Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ, padumaṃ pārichattakaṃ;
Devalokāharitvāna, sambuddhamabhipūjayiṃ.

11. Sopi mamaṃ buddho byākāsi, atthadassī mahāmuni;
''Aṭṭhārase kappasate, ayaṃ buddho bhavissati.

12. ''Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ''.
13. Tassāpi vacanaṃ sutvā, haṭṭho [tuṭṭho (syā. kaṃ.)] saṃviggamānaso;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

14. Sobhaṇaṃ nāma nagaraṃ, sāgaro nāma khattiyo;
Sudassanā nāma janikā, atthadassissa satthuno.

15. Dasavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Amaragiri sugiri vāhanā, tayo pāsādamuttamā.

16. Tettiṃsañca sahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Visākhā nāma nārī ca, selo nāmāsi atrajo.

17. Nimitte caturo disvā, assayānena nikkhami;
Anūnaaṭṭhamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

18. Brahmunā yācito santo, atthadassī mahāyaso;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, anomuyyāne narāsabho.

19. Santo ca upasanto ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Abhayo nāmupaṭṭhāko, atthadassissa satthuno.

20. Dhammā ceva sudhammā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, campakoti pavuccati.

21. Nakulo ca nisabho ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Makilā ca sunandā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

22. Sopi buddho asamasamo, asītihatthamuggato;
Sobhate sālarājāva, uḷurājāva pūrito.

23. Tassa pākatikā raṃsī, anekasatakoṭiyo;
Uddhaṃ adho dasa disā, pharanti yojanaṃ sadā.

24. Sopi buddho narāsabho, sabbasattuttamo muni;
Vassasatasahassāni, loke aṭṭhāsi cakkhumā.

25. Atulaṃ dassetvā obhāsaṃ, virocetvā sadevake [atulaṃ dassayitvāna, obhāsetvā sadevake (sī. ka.)];
Sopi aniccataṃ patto, yathaggupādānasaṅkhayā.

26. Atthadassī jinavaro, anomārāmamhi nibbuto;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesatoti.

Atthadassissa bhagavato vaṃso cuddasamo.

# 17. Dhammadassībuddhavaṃso

1. Tattheva maṇḍakappamhi, dhammadassī mahāyaso;
Tamandhakāraṃ vidhamitvā, atirocati sadevake.

2. Tassāpi atulatejassa, dhammacakkappavattane;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

3. Yadā buddho dhammadassī, vinesi sañjayaṃ isiṃ;
Tadā navutikoṭīnaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

4. Yadā sakko upāgañchi, sapariso vināyakaṃ;
Tadā asītikoṭīnaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

5. Tassāpi devadevassa, sannipātā tayo ahuṃ [āsuṃ (sī. syā.)];
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

6. Yadā buddho dhammadassī, saraṇe vassaṃ upāgami;
Tadā koṭisatasahassānaṃ [koṭisahassānaṃ (sī. syā. kaṃ.)], paṭhamo āsi samāgamo.

7. Punāparaṃ yadā buddho, devato eti mānusaṃ;
Tadāpi satakoṭīnaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

8. Punāparaṃ yadā buddho, pakāsesi dhute guṇe;
Tadā asītikoṭīnaṃ, tatiyo āsi samāgamo.

9. Ahaṃ tena samayena, sakko āsiṃ purindado;
Dibbena gandhamālena, turiyenābhipūjayiṃ.

10. Sopi maṃ buddho byākāsi, devamajjhe nisīdiya;
‘‘Aṭṭhārase kappasate, ayaṃ buddho bhavissati.

11. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
12. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

13. Saraṇaṃ nāma nagaraṃ, saraṇo nāma khattiyo;
Sunandā nāma janikā, dhammadassissa satthuno.

14. Aṭṭhavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Arajo virajo sudassano, tayo pāsādamuttamā.

15. Ticattārīsasahassāni [cattālīsasahassāni (syā. kaṃ.)], nāriyo samalaṅkatā;
Vicikoḷi nāma nārī, atrajo puññavaḍḍhano.

16. Nimitte caturo disvā, pāsādenābhinikkhami;

Sattāhaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo.

17. Brahmunā yācito santo, dhammadassī narāsabho;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, migadāye naruttamo.

18. Padumo phussadevo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Sunetto [sudatto (syā. kaṃ.)] nāmupaṭṭhāko, dhammadassissa satthuno.

19. Khemā ca saccanāmā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, bimbijāloti vuccati.

20. Subhaddo kaṭissaho ceva, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Sāḷiyā [sālisā (syā. kaṃ.)] ca kaḷiyā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

21. Sopi buddho asamasamo, asītihatthamuggato;
Atirocati tejena, dasasahassimhi dhātuyā.

22. Suphullo sālarājāva, vijjūva gagane yathā;
Majjhanhikeva sūriyo, evaṃ so upasobhatha.

23. Tassāpi atulatejassa, samakaṃ āsi jīvitaṃ;
Vassasatasahassāni, loke aṭṭhāsi cakkhumā.

24. Obhāsaṃ dassayitvāna, vimalaṃ katvāna sāsanaṃ;
Cavi candova gagane, nibbuto so sasāvako.

25. Dhammadassī mahāvīro, sālārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa thūpavaro, tīṇiyojanamuggatoti.

Dhammadassissa bhagavato vaṃso pannarasamo.

## 18. Siddhatthabuddhavaṃso

1. Dhammadassissa aparena, siddhattho nāma nāyako;
Nihanitvā tamaṃ sabbaṃ, sūriyo abbhuggato yathā.

2. Sopi patvāna sambodhiṃ, santārento sadevakaṃ;
Abhivassi dhammameghena, nibbāpento sadevakaṃ.

3. Tassāpi atulatejassa, ahesuṃ abhisamayā tayo;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Punāparaṃ bhīmarathe [himaraṭṭhe (ka.)], yadā āhani dundubhiṃ;
Tadā navutikoṭīnaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

5. Yadā buddho dhammaṃ desesi, vebhāre so puruttame;
Tadā navutikoṭīnaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

6. Sannipātā tayo āsuṃ, tasmimpi dvipaduttame;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

7. Koṭisatānaṃ navutīnaṃ [navutiyā (syā. kaṃ.)], asītiyāpi ca koṭinaṃ;
Ete āsuṃ tayo ṭhānā, vimalānaṃ samāgame.

8. Ahaṃ tena samayena, maṅgalo nāma tāpaso;
Uggatejo duppasaho, abhiññābalasamāhito.

9. Jambuto phalamānetvā [phalamāhatvā (sī. syā.)] siddhatthassa adāsahaṃ;
Paṭiggahetvā sambuddho, idaṃ vacanamabravi.

10. ''Passatha imaṃ tāpasaṃ, jaṭilaṃ uggatāpanaṃ;
Catunnavutito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

11. ''Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ''.
12. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

13. Vebhāraṃ nāma nagaraṃ, udeno nāma khattiyo;
Suphassā nāma janikā, siddhatthassa mahesino.

14. Dasavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Kokāsuppalakokanadā, tayo pāsādamuttamā.

15. Tisoḷasasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Somanassā nāma sā nārī, anupamo nāma atrajo.

16. Nimitte caturo disvā, sivikāyābhinikkhami;
Anūnadasamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

17. Brahmunā yācito santo, siddhattho lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, migadāye naruttamo.

18. Sambalo ca sumitto ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Revato nāmupaṭṭhāko, siddhatthassa mahesino.

19. Sīvalā ca surāmā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, kaṇikāroti vuccati.

20. Suppiyo ca samuddo ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Rammā ceva surammā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

21. So buddho saṭṭhiratanaṃ, ahosi nabhamuggato;
Kañcanagghiyasaṅkāso, dasasahassī virocati.

22. Sopi buddho asamasamo, atulo appaṭipuggalo;
Vassasatasahassāni, loke aṭṭhāsi cakkhumā.

23. Vipulaṃ pabhaṃ dassayitvā, pupphāpetvāna sāvake;
Vilāsetvā samāpatyā, nibbuto so sasāvako.

24. Siddhattho munivaro buddho, anomārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa thūpavaro, catuyojanamuggatoti.

Siddhatthassa bhagavato vaṃso soḷasamo.

# 19. Tissabuddhavaṃso

1. Siddhatthassa aparena, asamo appaṭipuggalo;
Anantatejo amitayaso, tisso lokagganāyako.

2. Tamandhakāraṃ vidhamitvā, obhāsetvā sadevakaṃ;
Anukampako mahāvīro, loke uppajji cakkhumā.

3. Tassāpi atulā iddhi, atulaṃ sīlaṃ samādhi ca;
Sabbattha pāramiṃ gantvā, dhammacakkaṃ pavattayi.

4. So buddho dasasahassimhi, viññāpesi giraṃ suciṃ;
Koṭisatāni abhisamiṃsu, paṭhame dhammadesane.

5. Dutiyo navutikoṭīnaṃ, tatiyo saṭṭhikoṭiyo;
Bandhanāto pamocesi, satte [sampatte (ka.)] naramarū tadā.

6. Sannipātā tayo āsuṃ, tisse lokagganāyake;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

7. Khīṇāsavasatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo;
Navutisatasahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

8. Asītisatasahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, pupphitānaṃ vimuttiyā.

9. Ahaṃ tena samayena, sujāto nāma khattiyo;
Mahābhogaṃ chaḍḍayitvā, pabbajiṃ isipabbajaṃ.

10. Mayi pabbajite sante, uppajji lokanāyako;
Buddhoti saddaṃ sutvāna, pīti me upapajjatha.

11. Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ, padumaṃ pārichattakaṃ;
Ubho hatthehi paggayha, dhunamāno upāgamiṃ.

12. Catuvaṇṇaparivutaṃ, tissaṃ lokagganāyakaṃ;
Tamahaṃ pupphaṃ gahetvā, matthake dhārayiṃ jinaṃ.

13. Sopi maṃ buddho byākāsi, janamajjhe nisīdiya;
‘‘Dvenavute ito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

14. ‘‘Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
15. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

16. Khemakaṃ nāma nagaraṃ, janasandho nāma khattiyo;
Padumā nāma janikā, tissassa ca mahesino.

17. Sattavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;

Guhāsela nārisaya nisabhā [kumudo nāḷiyo padumo (ka.)], tayo pāsādamuttamā.

18. Samatiṃsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Subhaddānāmikā nārī, ānando nāma atrajo.

19. Nimitte caturo disvā, assayānena nikkhami;
Anūnaaṭṭhamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

20. Brahmunā yācito santo, tisso lokagganāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, yasavatiyamuttame.

21. Brahmadevo udayo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Samaṅgo nāmupaṭṭhāko, tissassa ca mahesino.

22. Phussā ceva sudattā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, asanoti pavuccati.

23. Sambalo ca sirimā ceva, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Kisāgotamī upasenā, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

24. So buddho saṭṭhiratano, ahu uccattane jino;
Anūpamo asadiso, himavā viya dissati.

25. Tassāpi atulatejassa, āyu āsi anuttaro;
Vassasatasahassāni, loke aṭṭhāsi cakkhumā.

26. Uttamaṃ pavaraṃ seṭṭhaṃ, anubhotvā mahāyasaṃ;
Jalitvā aggikkhandhova, nibbuto so sasāvako.

27. Valāhakova anilena, sūriyena viya ussavo;
Andhakārova padīpena, nibbuto so sasāvako.

28. Tisso jinavaro buddho, nandārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa jinathūpo, tīṇiyojanamuggatoti.

Tissassa bhagavato vaṃso sattarasamo.

# 20. Phussabuddhavaṃso

1. Tattheva maṇḍakappamhi, ahu satthā anuttaro;
Anupamo asamasamo, phusso lokagganāyako.

2. Sopi sabbaṃ tamaṃ hantvā, vijaṭetvā mahājaṭaṃ;
Sadevakaṃ tappayanto, abhivassi amatambunā.

3. Dhammacakkaṃ pavattente, phusse nakkhattamaṅgale;
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Navutisatasahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu;
Asītisatasahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

**5**. Sannipātā tayo āsuṃ, phussassāpi mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

**6**. Saṭṭhisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo;
Paññāsasatasahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

**7**. Cattārīsasatasahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo;
Anupādā vimuttānaṃ, vocchinnapaṭisandhinaṃ.

**8**. Ahaṃ tena samayena, vijitāvī nāma khattiyo;
Chaḍḍayitvā mahārajjaṃ, pabbajiṃ tassa santike.

**9**. Sopi maṃ buddho byākāsi, phusso lokagganāyako;
''Dvenavute ito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

**10**. ''Padhānaṃ padahitvāna…pe… hessāma sammukhā imaṃ''.
**11**. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

**12**. Suttantaṃ vinayañcāpi, navaṅgaṃ satthusāsanaṃ;
Sabbaṃ pariyāpuṇitvā, sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

**13**. Tatthappamatto viharanto, brahmaṃ bhāvetva bhāvanaṃ;
Abhiññāsu pāramiṃ gantvā, brahmalokamagañchahaṃ.

**14**. Kāsikaṃ nāma nagaraṃ, jayaseno nāma khattiyo;
Sirimā nāma janikā, phussassāpi mahesino.

**15**. Navavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Garuḷapakkha haṃsa suvaṇṇabhārā, tayo pāsādamuttamā.

**16**. Tiṃsaitthisahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Kisāgotamī nāma nārī, anūpamo nāma atrajo.

**17**. Nimitte caturo disvā, hatthiyānena nikkhami;
Chamāsaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo.

**18**. Brahmunā yācito santo, phusso lokagganāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, migadāye naruttamo.

**19**. Surakkhito dhammaseno, ahesuṃ aggasāvakā;
Sabhiyo nāmupaṭṭhāko, phussassāpi mahesino.

**20**. Cālā ca upacālā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, āmaṇḍoti pavuccati.

**21**. Dhanañcayo visākho ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Padumā ceva nāgā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

**22**. Aṭṭhapaṇṇāsaratanaṃ, sopi accuggato muni;
Sobhate sataraṃsīva, uḷurājāva pūrito.

23. Navutivassasahassāni, āyu vijjati tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

24. Ovaditvā bahū satte, santāretvā bahū jane;
Sopi satthā atulayaso, nibbuto so sasāvako.

25. Phusso jinavaro satthā, senārāmamhi nibbuto;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesatoti.

Phussassa bhagavato vaṃso aṭṭhārasamo.

# 21. Vipassībuddhavaṃso

1. Phussassa ca aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Vipassī nāma nāmena, loke uppajji cakkhumā.

2. Avijjaṃ sabbaṃ padāletvā, patto sambodhimuttamaṃ;
Dhammacakkaṃ pavattetuṃ, pakkāmi bandhumatīpuraṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattetvā, ubho bodhesi nāyako;
Gaṇanāya na vattabbo, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Punāparaṃ amitayaso, tattha saccaṃ pakāsayi;
Caturāsītisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

5. Caturāsītisahassāni, sambuddhaṃ anupabbajuṃ;
Tesamārāmapattānaṃ, dhammaṃ desesi cakkhumā.

6. Sabbākārena bhāsato, sutvā upanisādino [upanissā jino (syā. kaṃ.)];
Tepi dhammavaraṃ gantvā, tatiyābhisamayo ahu.

7. Sannipātā tayo āsuṃ, vipassissa mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

8. Aṭṭhasaṭṭhisatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo;
Bhikkhusatasahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

9. Asītibhikkhusahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo;
Tattha bhikkhugaṇamajjhe, sambuddho atirocati.

10. Ahaṃ tena samayena, nāgarājā mahiddhiko;
Atulo nāma nāmena, puññavanto jutindharo.

11. Nekānaṃ nāgakoṭīnaṃ, parivāretvānahaṃ tadā;
Vajjanto dibbaturiyehi, lokajeṭṭhaṃ upāgamiṃ.

12. Upasaṅkamitvā sambuddhaṃ, vipassiṃ lokanāyakaṃ;
Maṇimuttaratanakhacitaṃ, sabbābharaṇavibhūsitaṃ;

Nimantetvā dhammarājassa, suvaṇṇapīṭhamadāsahaṃ.

13. Sopi maṃ buddho byākāsi, saṅghamajjhe nisīdiya;
‘‘Ekanavutito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

14. ‘‘Ahu kapilavhayā rammā, nikkhamitvā tathāgato;
Padhānaṃ padahitvāna, katvā dukkarakārikaṃ.

15. ‘‘Ajapālarukkhamūlasmiṃ, nisīditvā tathāgato;
Tattha pāyāsaṃ paggayha, nerañjaramupehiti.

16. ‘‘Nerañjarāya tīramhi, pāyāsaṃ ada so jino;
Paṭiyattavaramaggena, bodhimūlamupehiti.

17. ‘‘Tato padakkhiṇaṃ katvā, bodhimaṇḍaṃ anuttaro;
Assatthamūle sambodhiṃ, bujjhissati mahāyaso.

18. ‘‘Imassa janikā mātā, māyā nāma bhavissati;
Pitā suddhodano nāma, ayaṃ hessati gotamo.

19. ‘‘Anāsavā vītarāgā, santacittā samāhitā;
Kolito upatisso ca, aggā hessanti sāvakā;
Ānando nāmupaṭṭhāko, upaṭṭhissatimaṃ jinaṃ.

20. ‘‘Khemā uppalavaṇṇā ca, aggā hessanti sāvikā;
Anāsavā vītarāgā, santacittā samāhitā;
Bodhi tassa bhagavato, assatthoti pavuccati.

21. ‘‘Citto ca hatthāḷavako, aggā hessantupaṭṭhakā;
Nandamātā ca uttarā, aggā hessantupaṭṭhikā;
Āyu vassasataṃ tassa, gotamassa yasassino.

22. ‘‘Idaṃ sutvāna vacanaṃ…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
23. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

24. Nagaraṃ bandhumatī nāma, bandhumā nāma khattiyo;
Mātā bandhumatī nāma, vipassissa mahesino.

25. Aṭṭhavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Nando sunando sirimā, tayo pāsādamuttamā.

26. Ticattārīsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Sudassanā nāma sā nārī, samavattakkhandho nāma atrajo.

27. Nimitte caturo disvā, rathayānena nikkhami;
Anūnaaṭṭhamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

28. Brahmunā yācito santo, vipassī lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, migadāye naruttamo.

29. Khaṇḍo ca tissanāmo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Asoko nāmupaṭṭhāko, vipassissa mahesino.

30. Candā ca candamittā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, pāṭalīti pavuccati.

31. Punabbasumitto nāgo ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Sirimā uttarā ceva, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

32. Asītihatthamubbedho, vipassī lokanāyako;
Pabhā niddhāvati tassa, samantā sattayojane.

33. Asītivassasahassāni, āyu buddhassa tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

34. Bahudevamanussānaṃ, bandhanā parimocayi;
Maggāmaggañca ācikkhi, avasesaputhujjane.

35. Ālokaṃ dassayitvāna, desetvā amataṃ padaṃ;
Jalitvā aggikkhandhova, nibbuto so sasāvako.

36. Iddhivaraṃ puññavaraṃ, lakkhaṇañca kusumitaṃ;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

37. Vipassī jinavaro buddho, sumittārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa thūpavaro, sattayojanamussitoti.

Vipassissa bhagavato vaṃso ekūnavīsatimo.

## 22. Sikhībuddhavaṃso

1. Vipassissa aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Sikhivhayo āsi jino, asamo appaṭipuggalo.

2. Mārasenaṃ pamadditvā, patto sambodhimuttamaṃ;
Dhammacakkaṃ pavattesi, anukampāya pāṇinaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattente, sikhimhi jinapuṅgave [munipuṅgave (sī.)];
Koṭisatasahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Aparampi dhammaṃ desente, gaṇaseṭṭhe naruttame;
Navutikoṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

5. Yamakapāṭihāriyañca [yamakaṃ pāṭihīrañca (sī.)], dassayante sadevake;
Asītikoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

6. Sannipātā tayo āsuṃ, sikhissāpi mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

7. Bhikkhusatasahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo;
Asītibhikkhusahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

8. Sattatibhikkhusahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo;
Anupalitto padumaṃva, toyamhi sampavaḍḍhitaṃ.

9. Ahaṃ tena samayena, arindamo nāma khattiyo;
Sambuddhappamukhaṃ saṅghaṃ, annapānena tappayiṃ.

10. Bahuṃ dussavaraṃ datvā, dussakoṭiṃ anappakaṃ;
Alaṅkataṃ hatthiyānaṃ, sambuddhassa adāsahaṃ.

11. Hatthiyānaṃ nimminitvā, kappiyaṃ upanāmayiṃ;
Pūrayiṃ mānasaṃ mayhaṃ, niccaṃ daḷhamupaṭṭhitaṃ.

12. Sopi maṃ buddho byākāsi, sikhī lokagganāyako;
''Ekatiṃse ito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

13. ''Ahu kapilavhayā rammā…pe… hessāma sammukhā imaṃ''.
14. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

15. Nagaraṃ aruṇavatī nāma, aruṇo nāma khattiyo;
Pabhāvatī nāma janikā, sikhissāpi mahesino.

16. Sattavassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Sucandako giri vasabho [sucando girivahano (sī.)], tayo pāsādamuttamā.

17. Catuvīsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Sabbakāmā nāma nārī, atulo nāma atrajo.

18. Nimitte caturo disvā, hatthiyānena nikkhami;
Aṭṭhamāsaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo.

19. Brahmunā yācito santo, sikhī lokagganāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, migadāye naruttamo.

20. Abhibhū sambhavo ceva, ahesuṃ aggasāvakā;
Khemaṅkaro nāmupaṭṭhāko, sikhissāpi mahesino.

21. Sakhilā ca padumā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, puṇḍarīkoti vuccati.

22. Sirivaḍḍho ca nando ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Cittā ceva suguttā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

23. Uccattanena so buddho, sattatihatthamuggato;
Kañcanagghiyasaṅkāso, dvattiṃsavaralakkhaṇo.

24. Tassāpi byāmappabhā kāyā, divārattiṃ nirantaraṃ;
Disodisaṃ niccharanti, tīṇiyojanaso pabhā.

25. Sattativassasahassāni, āyu tassa mahesino;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

26. Dhammameghaṃ pavassetvā, temayitvā sadevake;
Khemantaṃ pāpayitvāna, nibbuto so sasāvako.

27. Anubyañjanasampannaṃ, dvattiṃsavaralakkhaṇaṃ;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

28. Sikhī munivaro buddho, assārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa thūpavaro, tīṇiyojanamuggatoti.

Sikhissa bhagavato vaṃso vīsatimo.

# 23. Vessabhūbuddhavaṃso

1. Tattheva maṇḍakappamhi, asamo appaṭipuggalo;
Vessabhū nāma nāmena, loke uppajji nāyako [so jino (syā. kaṃ. ka.)].

2. Ādittaṃ vata rāgaggi, taṇhānaṃ vijitaṃ tadā;
Nāgova bandhanaṃ chetvā, patto sambodhimuttamaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattente, vessabhūlokanāyake;
Asītikoṭisahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Pakkante cārikaṃ raṭṭhe, lokajeṭṭhe narāsabhe;
Sattatikoṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

5. Mahādiṭṭhiṃ vinodento, pāṭiheraṃ karoti so;
Samāgatā naramarū, dasasahassī sadevake.

6. Mahāacchariyaṃ disvā, abbhutaṃ lomahaṃsanaṃ;
Devā ceva manussā ca, bujjhare saṭṭhikoṭiyo.

7. Sannipātā tayo āsuṃ, vessabhussa mahesino;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

8. Asītibhikkhusahassānaṃ, paṭhamo āsi samāgamo;
Sattatibhikkhusahassānaṃ, dutiyo āsi samāgamo.

9. Saṭṭhibhikkhusahassānaṃ, tatiyo āsi samāgamo;
Jarādibhayabhītānaṃ, orasānaṃ mahesino.

10. Ahaṃ tena samayena, sudassano nāma khattiyo;
Nimantetvā mahāvīraṃ, dānaṃ datvā mahārahaṃ;
Annapānena vatthena, sasaṅghaṃ jina pūjayiṃ.

11. Tassa buddhassa asamassa, cakkaṃ vattitamuttamaṃ;
Sutvāna paṇitaṃ dhammaṃ, pabbajjamabhirocayiṃ.

12. Mahādānaṃ pavattetvā, rattindivamatandito;
Pabbajjaṃ guṇasampannaṃ, pabbajiṃ jinasantike.

13. Ācāraguṇasampanno, vattasīlasamāhito;
Sabbaññutaṃ gavesanto, ramāmi jinasāsane.

14. Saddhāpītiṃ upagantvā, buddhaṃ vandāmi sattharaṃ;

Pīti uppajjati mayhaṃ, bodhiyāyeva kāraṇā.

**15.** Anivattamānasaṃ ñatvā, sambuddho etadabravi;
‘‘Ekatiṃse ito kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

**16.** ‘‘Ahu kapilavhayā rammā…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
**17.** Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

**18.** Anomaṃ nāma nagaraṃ, suppatīto nāma khattiyo;
Mātā yasavatī nāma, vessabhussa mahesino.

**19.** Cha ca vassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Ruci suruci rativaḍḍhano, tayo pāsādamuttamā.

**20.** Anūnatiṃsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Sucittā nāma sā nārī, suppabuddho nāma atrajo.

**21.** Nimitte caturo disvā, sivikāyābhinikkhami;
Chamāsaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo.

**22.** Brahmunā yācito santo, vessabhūlokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, aruṇārāme naruttamo.

**23.** Soṇo ca uttaro ceva, ahesuṃ aggasāvakā;
Upasanto nāmupaṭṭhāko, vessabhussa mahesino.

**24.** Rāmā [dāmā (sī.)] ceva samālā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, mahāsāloti vuccati.

**25.** Sotthiko ceva rambho ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Gotamī sirimā ceva, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

**26.** Saṭṭhiratanamubbedho, hemayūpasamūpamo;
Kāyā niccharati rasmi, rattiṃva pabbate sikhī.

**27.** Saṭṭhivassasahassāni, āyu tassa mahesino;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

**28.** Dhammaṃ vitthārikaṃ katvā, vibhajitvā mahājanaṃ;
Dhammanāvaṃ ṭhapetvāna, nibbuto so sasāvako.

**29.** Dassaneyyaṃ sabbajanaṃ, vihāraṃ iriyāpathaṃ;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

**30.** Vessabhū jinavaro satthā, khemārāmamhi nibbuto;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesatoti.

Vessabhussa bhagavato vaṃso ekavīsatimo.

# 24. Kakusandhabuddhavaṃso

1. Vessabhussa aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Kakusandho nāma nāmena, appameyyo durāsado.

2. Ugghāṭetvā sabbabhavaṃ, cariyāya pāramiṃ gato;
Sīhova pañjaraṃ bhetvā, patto sambodhimuttamaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattente, kakusandhe lokanāyake;
Cattārīsakoṭisahassānaṃ, dhammābhisamayo ahu.

4. Antalikkhamhi ākāse, yamakaṃ katvā vikubbanaṃ;
Tiṃsakoṭisahassānaṃ, bodhesi devamānuse.

5. Naradevassa yakkhassa, catusaccappakāsane;
Dhammābhisamayo tassa, gaṇanāto asaṅkhiyo.

6. Kakusandhassa bhagavato, eko āsi samāgamo;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

7. Cattālīsasahassānaṃ, tadā āsi samāgamo;
Dantabhūmimanuppattānaṃ, āsavārigaṇakkhayā.

8. Ahaṃ tena samayena, khemo nāmāsi khattiyo;
Tathāgate jinaputte, dānaṃ datvā anappakaṃ.

9. Pattañca cīvaraṃ datvā, añjanaṃ madhulaṭṭhikaṃ;
Imetaṃ patthitaṃ sabbaṃ, paṭiyādemi varaṃ varaṃ.

10. Sopi maṃ buddho byākāsi, kakusandho vināyako;
‘‘Imamhi bhaddake kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

11. ‘‘Ahu kapilavhayā rammā…pe… hessāma sammukhā imaṃ’’.
12. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

13. Nagaraṃ khemāvatī nāma, khemo nāmāsahaṃ tadā;
Sabbaññutaṃ gavesanto, pabbajiṃ tassa santike.

14. Brāhmaṇo aggidatto ca, āsi buddhassa so pitā;
Visākhā nāma janikā, kakusandhassa satthuno.

15. Vasate tattha kheme pure, sambuddhassa mahākulaṃ;
Narānaṃ pavaraṃ seṭṭhaṃ, jātimantaṃ mahāyasaṃ.

16. Catuvassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Kāma -kāmavaṇṇa-kāmasuddhināmā [suci suruci rativaddhananāmakā (sī.)], tayo pāsādamuttamā.

17. Samatiṃsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Rocinī nāma sā nārī, uttaro nāma atrajo.

18. Nimitte caturo disvā, rathayānena nikkhami;
Anūnaaṭṭhamāsāni, padhānaṃ padahī jino.

**19.** Brahmunā yācito santo, kakusandho vināyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, migadāye naruttamo.

**20.** Vidhuro ca sañjīvo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Buddhijo nāmupaṭṭhāko, kakusandhassa satthuno.

**21.** Sāmā ca campānāmā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, sirīsoti pavuccati.

**22.** Accuto ca sumano ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Nandā ceva sunandā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

**23.** Cattālīsaratanāni, accuggato mahāmuni;
Kanakappabhā niccharati, samantā dasayojanaṃ.

**24.** Cattālīsavassasahassāni, āyu tassa mahesino;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

**25.** Dhammāpaṇaṃ pasāretvā, naranārīnaṃ sadevake;
Naditvā sīhanādaṃva, nibbuto so sasāvako.

**26.** Aṭṭhaṅgavacanasampanno, acchiddāni nirantaraṃ;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

**27.** Kakusandho jinavaro, khemārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa thūpavaro, gāvutaṃ nabhamuggatoti.

Kakusandhassa bhagavato vaṃso dvāvīsatimo.

# 25. Koṇāgamanabuddhavaṃso

**1.** Kakusandhassa aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Koṇāgamano nāma jino, lokajeṭṭho narāsabho.

**2.** Dasadhamme pūrayitvāna, kantāraṃ samatikkami;
Pavāhiya malaṃ sabbaṃ, patto sambodhimuttamaṃ.

**3.** Dhammacakkaṃ pavattente, koṇāgamananāyake;
Tiṃsakoṭisahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

**4.** Pāṭihīraṃ karonte ca, paravādappamaddane;
Vīsatikoṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

**5.** Tato vikubbanaṃ katvā, jino devapuraṃ gato;
Vasate tattha sambuddho, silāya paṇḍukambale.

**6.** Pakaraṇe satta desento, vassaṃ vasati so muni;
Dasakoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

**7.** Tassāpi devadevassa, eko āsi samāgamo;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

8. Tiṃsabhikkhusahassānaṃ, tadā āsi samāgamo;
Oghānamatikkantānaṃ, bhijjitānañca maccuyā.

9. Ahaṃ tena samayena, pabbato nāma khattiyo;
Mittāmaccehi sampanno, anantabalavāhano.

10. Sambuddhadassanaṃ gantvā, sutvā dhammamanuttaraṃ;
Nimantetvā sajinasaṅghaṃ, dānaṃ datvā yadicchakaṃ.

11. Paṭṭuṇṇaṃ cīnapaṭṭañca, koseyyaṃ kambalampi ca;
Sovaṇṇapādukañceva, adāsiṃ satthusāvake.

12. Sopi maṃ buddho byākāsi, saṅghamajjhe nisīdiya;
''Imamhi bhaddake kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

13. ''Ahu kapilavhayā rammā…pe… hessāma sammukhā imaṃ''.
14. Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

15. Sabbaññutaṃ gavesanto, dānaṃ datvā naruttame;
Ohāyāhaṃ mahārajjaṃ, pabbajiṃ jinasantike [tassa santike (sī.)].

16. Nagaraṃ sobhavatī nāma, sobho nāmāsi khattiyo;
Vasate tattha nagare, sambuddhassa mahākulaṃ.

17. Brāhmaṇo yaññadatto ca, āsi buddhassa so pitā;
Uttarā nāma janikā, koṇāgamanassa satthuno.

18. Tīṇi vassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Tusitasantusitasantuṭṭhā, tayo pāsādamuttamā.

19. Anūnasoḷasasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Rucigattā nāma nārī, satthavāho nāma atrajo.

20. Nimitte caturo disvā, hatthiyānena nikkhami;
Chamāsaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo.

21. Brahmunā yācito santo, koṇāgamananāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, migadāye naruttamo.

22. Bhiyyaso uttaro nāma, ahesuṃ aggasāvakā;
Sotthijo nāmupaṭṭhāko, koṇāgamanassa satthuno.

23. Samuddā uttarā ceva, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, udumbaroti pavuccati.

24. Uggo ca somadevo ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Sīvalā ceva sāmā ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

25. Uccattanena so buddho, tiṃsahatthasamuggato;
Ukkāmukhe yathā kambu, evaṃ raṃsīhi maṇḍito.

26. Tiṃsavassasahassāni, āyu buddhassa tāvade;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

27. Dhammacetiṃ samussetvā, dhammadussavibhūsitaṃ;
Dhammapupphaguḷaṃ katvā, nibbuto so sasāvako.

28. Mahāvilāso tassa jano, siridhammappakāsano;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

29. Koṇāgamano sambuddho, pabbatārāmamhi nibbuto;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesatoti.

Koṇāgamanassa bhagavato vaṃso tevīsatimo.

# 26. Kassapabuddhavaṃso

1. Koṇāgamanassa aparena, sambuddho dvipaduttamo;
Kassapo nāma gottena, dhammarājā pabhaṅkaro.

2. Sañchaḍḍitaṃ kulamūlaṃ, bahvannapānabhojanaṃ;
Datvāna yācake dānaṃ, pūrayitvāna mānasaṃ;
Usabhova āḷakaṃ bhetvā, patto sambodhimuttamaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattente, kassape lokanāyake;
Vīsakoṭisahassānaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

4. Catumāsaṃ yadā buddho, loke carati cārikaṃ;
Dasakoṭisahassānaṃ, dutiyābhisamayo ahu.

5. Yamakaṃ vikubbanaṃ katvā, ñāṇadhātuṃ pakittayi;
Pañcakoṭisahassānaṃ, tatiyābhisamayo ahu.

6. Sudhammā devapure ramme, tattha dhammaṃ pakittayi;
Tīṇikoṭisahassānaṃ, devānaṃ bodhayī jino.

7. Naradevassa yakkhassa, apare dhammadesane;
Etesānaṃ abhisamayā, gaṇanāto asaṅkhiyā.

8. Tassāpi devadevassa, eko āsi samāgamo;
Khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ, santacittāna tādinaṃ.

9. Vīsabhikkhusahassānaṃ, tadā āsi samāgamo;
Atikkantabhavantānaṃ, hirisīlena tādinaṃ.

10. Ahaṃ tadā māṇavako, jotipāloti vissuto;
Ajjhāyako mantadharo, tiṇṇaṃ vedāna pāragū.

11. Lakkhaṇe itihāse ca, sadhamme pāramiṃ gato;
Bhūmantalikkhakusalo, katavijjo anāvayo.

12. Kassapassa bhagavato, ghaṭikāro nāmupaṭṭhāko;

Sagāravo sappatisso, nibbuto tatiye phale.

13. Ādāya maṃ ghaṭīkāro, upagañchi kassapaṃ jinaṃ;
Tassa dhammaṃ suṇitvāna, pabbajiṃ tassa santike.

14. Āraddhavīriyo hutvā, vattāvattesu kovido;
Na kvaci parihāyāmi, pūresiṃ jinasāsanaṃ.

15. Yāvatā buddhabhaṇitaṃ, navaṅgaṃ jinasāsanaṃ;
Sabbaṃ pariyāpuṇitvāna, sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

16. Mama acchariyaṃ disvā, sopi buddho viyākari;
‘‘Imamhi bhaddake kappe, ayaṃ buddho bhavissati.

17. ‘‘Ahu kapilavhayā rammā, nikkhamitvā tathāgato;
Padhānaṃ padahitvāna, katvā dukkarakārikaṃ.

18. ‘‘Ajapālarukkhamūle, nisīditvā tathāgato;
Tattha pāyāsaṃ paggayha, nerañjaramupehiti.

19. ‘‘Nerañjarāya tīramhi, pāyāsaṃ paribhuñjiya;
Paṭiyattavaramaggena, bodhimūlamupehiti.

20. ‘‘Tato padakkhiṇaṃ katvā, bodhimaṇḍaṃ anuttaro;
Aparājitaṭṭhānamhi [aparājitanisabhaṭṭhāne (ka.)], bodhipallaṅkamuttame;
Pallaṅkena nisīditvā, bujjhissati mahāyaso.

21. ‘‘Imassa janikā mātā, māyā nāma bhavissati;
Pitā suddhodano nāma, ayaṃ hessati gotamo.

22. ‘‘Anāsavā vītarāgā, santacittā samāhitā;
Kolito upatisso ca, aggā hessanti sāvakā;

Ānando nāmupaṭṭhāko, upaṭṭhissatimaṃ jinaṃ.

23. ‘‘Khemā uppalavaṇṇā ca, aggā hessanti sāvikā;
Anāsavā santacittā, vītarāgā samāhitā;
Bodhi tassa bhagavato, assatthoti pavuccati.

24. ‘‘Citto hatthāḷavako ca, aggā hessantupaṭṭhakā;
Nandamātā ca uttarā, aggā hessantupaṭṭhikā’’.

25. Idaṃ sutvāna vacanaṃ, assamassa mahesino;
Āmoditā naramarū, buddhabījaṃ kira ayaṃ.

26. Ukkuṭṭhisaddā pavattanti, apphoṭenti hasanti ca;
Katañjalī namassanti, dasasahassī sadevakā.

27. ‘‘Yadimassa lokanāthassa, virajjhissāma sāsanaṃ;
Anāgatamhi addhāne, hessāma sammukhā imaṃ.

28. ‘‘Yathā manussā nadiṃ tarantā, paṭititthaṃ virajjhiya;

Heṭṭhā titthe gahetvāna, uttaranti mahānadiṃ.

**29.** ‘‘Evameva mayaṃ sabbe, yadi muñcāmimaṃ jinaṃ;
Anāgatamhi addhāne, hessāma sammukhā imaṃ’’.

**30.** Tassāpi vacanaṃ sutvā, bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ;
Uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ, dasapāramipūriyā.

**31.** Evamahaṃ saṃsaritvā, parivajjento anācaraṃ;
Dukkarañca kataṃ mayhaṃ, bodhiyāyeva kāraṇā.

**32.** Nagaraṃ bārāṇasī nāma, kikī nāmāsi khattiyo;
Vasate tattha nagare, sambuddhassa mahākulaṃ.

**33.** Brāhmaṇo brahmadattova, āsi buddhassa so pitā;
Dhanavatī nāma janikā, kassapassa mahesino.

**34.** Duve vassasahassāni, agāraṃ ajjha so vasi;
Haṃso yaso sirinando, tayo pāsādamuttamā.

**35.** Tisoḷasasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Sunandā nāma sā nārī, vijitaseno nāma atrajo.

**36.** Nimitte caturo disvā, pāsādenābhinikkhami;
Sattāhaṃ padhānacāraṃ, acarī purisuttamo.

**37.** Brahmunā yācito santo, kassapo lokanāyako;
Vatti cakkaṃ mahāvīro, migadāye naruttamo.

**38.** Tisso ca bhāradvājo ca, ahesuṃ aggasāvakā;
Sabbamitto nāmupaṭṭhāko, kassapassa mahesino.

**39.** Anuḷā uruveḷā ca, ahesuṃ aggasāvikā;
Bodhi tassa bhagavato, nigrodhoti pavuccati.

**40.** Sumaṅgalo ghaṭikāro ca, ahesuṃ aggupaṭṭhakā;
Vicitasenā bhaddā [bhadrā (ka.)] ca, ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

**41.** Uccattanena so buddho, vīsatiratanuggato;
Vijjulaṭṭhīva ākāse, candova gahapūrito.

**42.** Vīsativassasahassāni, āyu tassa mahesino;
Tāvatā tiṭṭhamāno so, tāresi janataṃ bahuṃ.

**43.** Dhammataḷākaṃ māpayitvā, sīlaṃ datvā vilepanaṃ;
Dhammadussaṃ nivāsetvā, dhammamālaṃ vibhajjiya.

**44.** Dhammavimalamādāsaṃ, ṭhapayitvā mahājane;
Keci nibbānaṃ patthentā, passantu me alaṅkaraṃ.

**45.** Sīlakañcukaṃ datvāna, jhānakavacavammitaṃ;
Dhammacammaṃ pārupitvā, datvā sannāhamuttamaṃ.

46. Satiphalakaṃ datvāna, tikhiṇañāṇakuntimaṃ;
Dhammakhaggavaraṃ datvā, sīlasaṃsaggamaddanaṃ.

47. Tevijjābhūsanaṃ datvāna, āveḷaṃ caturo phale;
Chaḷabhiññābharaṇaṃ datvā, dhammapupphapiḷandhanaṃ.

48. Saddhammapaṇḍaracchattaṃ, datvā pāpanivāraṇaṃ;
Māpayitvābhayaṃ pupphaṃ, nibbuto so sasāvako.

49. Eso hi sammāsambuddho, appameyyo durāsado;
Eso hi dhammaratano, svākkhāto ehipassiko.

50. Eso hi saṅgharatano, suppaṭipanno anuttaro;
Sabbaṃ tamantarahitaṃ, nanu rittā sabbasaṅkhārā.

51. Mahākassapo jino satthā, setabyārāmamhi nibbuto;
Tatthevassa jinathūpo, yojanubbedhamuggatoti.

Kassapassa bhagavato vaṃso catuvīsatimo.

# 27. Gotamabuddhavaṃso

1. Ahametarahi sambuddho [buddho (sī.)], gotamo sakyavaḍḍhano;
Padhānaṃ padahitvāna, patto sambodhimuttamaṃ.

2. Brahmunā yācito santo, dhammacakkaṃ pavattayiṃ;
Aṭṭhārasannaṃ koṭīnaṃ, paṭhamābhisamayo ahu.

3. Tato parañca desente, naradevasamāgame;
Gaṇanāya na vattabbo, dutiyābhisamayo ahu.

4. Idhevāhaṃ etarahi, ovadiṃ mama atrajaṃ;
Gaṇanāya na vattabbo, tatiyābhisamayo ahu.

5. Ekosi sannipāto me, sāvakānaṃ mahesinaṃ;
Aḍḍhateḷasasatānaṃ, bhikkhūnāsi samāgamo.

6. Virocamāno vimalo, bhikkhusaṅghassa majjhago;
Dadāmi patthitaṃ sabbaṃ, maṇīva sabbakāmado.

7. Phalamākaṅkhamānānaṃ, bhavacchandajahesinaṃ;
Catusaccaṃ pakāsemi, anukampāya pāṇinaṃ.

8. Dasavīsasahassānaṃ, dhammābhisamayo ahu;
Ekadvinnaṃ abhisamayo, gaṇanāto asaṅkhiyo.

9. Vitthārikaṃ bāhujaññaṃ, iddhaṃ phītaṃ suphullitaṃ;
Idha mayhaṃ sakyamunino, sāsanaṃ suvisodhitaṃ.

10. Anāsavā vītarāgā, santacittā samāhitā;
Bhikkhūnekasatā sabbe, parivārenti maṃ sadā.

**11.** Idāni ye etarahi, jahanti mānusaṃ bhavaṃ;
Appattamānasā sekhā, te bhikkhū viññugarahitā.

**12.** Ariyañca saṃthomayantā, sadā dhammaratā janā;
Bujjhissanti satimanto, saṃsārasaritaṃ gatā.

**13.** Nagaraṃ kapilavatthu me, rājā suddhodano pitā;
Mayhaṃ janettikā mātā, māyādevīti vuccati.

**14.** Ekūnatiṃsavassāni, agāraṃ ajjhahaṃ vasiṃ;
Rammo surammo subhako, tayo pāsādamuttamā.

**15.** Cattārīsasahassāni, nāriyo samalaṅkatā;
Bhaddakañcanā nāma nārī, rāhulo nāma atrajo.

**16.** Nimitte caturo disvā, assayānena nikkhamiṃ;
Chabbassaṃ padhānacāraṃ, acariṃ dukkaraṃ ahaṃ.

**17.** Bārāṇasiyaṃ isipatane, cakkaṃ pavattitaṃ mayā;
Ahaṃ gotamasambuddho, saraṇaṃ sabbapāṇinaṃ.

**18.** Kolito upatisso ca, dve bhikkhū aggasāvakā;
Ānando nāmupaṭṭhāko, santikāvacaro mama;

Khemā uppalavaṇṇā ca, bhikkhunī aggasāvikā.

**19.** Citto hatthāḷavako ca, aggupaṭṭhākupāsakā;
Nandamātā ca uttarā, aggupaṭṭhikupāsikā.

**20.** Ahaṃ assatthamūlamhi, patto sambodhimuttamaṃ;
Byāmappabhā sadā mayhaṃ, soḷasahatthamuggatā.

**21.** Appaṃ vassasataṃ āyu, idānetarahi vijjati;
Tāvatā tiṭṭhamānohaṃ, tāremi janataṃ bahuṃ.

**22.** Ṭhapayitvāna dhammukkaṃ, pacchimaṃ janabodhanaṃ;
Ahampi nacirasseva, saddhiṃ sāvakasaṅghato;
Idheva parinibbissaṃ, aggī vāhārasaṅkhayā.

**23.** Tāni ca atulatejāni, imāni ca dasabalāni [yasabalāni (aṭṭha.)];
Ayañca guṇadhāraṇo deho, dvattiṃsavaralakkhaṇavicitto.

**24.** Dasa disā pabhāsetvā, sataraṃsīva chappabhā;
Sabbaṃ tamantarahissanti, nanu rittā sabbasaṅkhārāti.

Gotamassa bhagavato vaṃso pañcavīsatimo.

# 28. Buddhapakiṇṇakakaṇḍaṃ

**1.** Aparimeyyito kappe, caturo āsuṃ vināyakā;
Taṇhaṅkaro medhaṅkaro, athopi saraṇaṅkaro;

Dīpaṅkaro ca sambuddho, ekakappamhi te jinā.

2. Dīpaṅkarassa aparena, koṇḍañño nāma nāyako;
Ekova ekakappamhi, tāresi janataṃ bahuṃ.

3. Dīpaṅkarassa bhagavato, koṇḍaññassa ca satthuno;
Etesaṃ antarā kappā, gaṇanāto asaṅkhiyā.

4. Koṇḍaññassa aparena, maṅgalo nāma nāyako;
Tesampi antarā kappā, gaṇanāto asaṅkhiyā.

5. Maṅgalo ca sumano ca, revato sobhito muni;
Tepi buddhā ekakappe, cakkhumanto pabhaṅkarā.

6. Sobhitassa aparena, anomadassī mahāyaso;
Tesampi antarā kappā, gaṇanāto asaṅkhiyā.

7. Anomadassī padumo, nārado cāpi nāyako;
Tepi buddhā ekakappe, tamantakārakā munī.

8. Nāradassa aparena, padumuttaro nāma nāyako;
Ekakappamhi uppanno, tāresi janataṃ bahuṃ.

9. Nāradassa bhagavato, padumuttarassa satthuno;
Tesampi antarā kappā, gaṇanāto asaṅkhiyā.

10. Kappasatasahassamhi, eko āsi mahāmuni;
Padumuttaro lokavidū, āhutīnaṃ paṭiggaho.

11. Tiṃsakappasahassamhi, duve āsuṃ vināyakā [āsiṃsu nāyakā (syā. ka.)];
Sumedho ca sujāto ca, orato padumuttarā.

12. Aṭṭhārase kappasate, tayo āsuṃ vināyakā [āsiṃsu nāyakā (syā. ka.)];
Piyadassī atthadassī, dhammadassī ca nāyakā.

13. Orato ca sujātassa, sambuddhā dvipaduttamā;
Ekakappamhi te buddhā, loke appaṭipuggalā.

14. Catunnavutito kappe, eko āsi mahāmuni;
Siddhattho so lokavidū, sallakatto anuttaro.

15. Dvenavute ito kappe, duve āsuṃ vināyakā;
Tisso phusso ca sambuddhā, asamā appaṭipuggalā.

16. Ekanavutito kappe, vipassī nāma nāyako;
Sopi buddho kāruṇiko, satte mocesi bandhanā.

17. Ekatiṃse ito kappe, duve āsuṃ vināyakā;
Sikhī ca vessabhū ceva, asamā appaṭipuggalā.

18. Imamhi bhaddake kappe, tayo āsuṃ vināyakā;
Kakusandho koṇāgamano, kassapo cāpi nāyako.

19. Ahametarahi sambuddho, metteyyo cāpi hessati;
Etepime pañca buddhā, dhīrā lokānukampakā.

20. Etesaṃ dhammarājūnaṃ, aññesaṃnekakoṭinaṃ;
Ācikkhitvāna taṃ maggaṃ, nibbutā te sasāvakāti.

Buddhapakiṇṇakakaṇḍaṃ niṭṭhitaṃ.

# 29. Dhātubhājanīyakathā

1. Mahāgotamo jinavaro, kusināramhi nibbuto;
Dhātuvitthārikaṃ āsi, tesu tesu padesato.

2. Eko ajātasattussa, eko vesāliyā pure;
Eko kapilavatthusmiṃ, eko ca allakappake.

3. Eko ca rāmagāmamhi, eko ca veṭhadīpake;
Eko pāveyyake malle, eko ca kosinārake.

4. Kumbhassa thūpaṃ kāresi, brāhmaṇo doṇasavhayo;
Aṅgārathūpaṃ kāresuṃ, moriyā tuṭṭhamānasā.

5. Aṭṭha sārīrikā thūpā, navamo kumbhacetiyo;
Aṅgārathūpo dasamo, tadāyeva patiṭṭhito.

6. Uṇhīsaṃ catasso dāṭhā, akkhakā dve ca dhātuyo;
Asambhinnā imā satta, sesā bhinnāva dhātuyo.

7. Mahantā muggamattā ca [muggamāsāva (ka.)], majjhimā bhinnataṇḍulā;
Khuddakā sāsapamattā ca, nānāvaṇṇā ca dhātuyo.

8. Mahantā suvaṇṇavaṇṇā ca, muttavaṇṇā ca majjhimā;
Khuddakā makulavaṇṇā ca, soḷasadoṇamattikā.

9. Mahantā pañca nāḷiyo, nāḷiyo pañca majjhimā;
Khuddakā cha nāḷī ceva, etā sabbāpi dhātuyo.

10. Uṇhīsaṃ sīhaḷe dīpe, brahmaloke ca vāmakaṃ;
Sīhaḷe dakkhiṇakkhañca, sabbāpetā patiṭṭhitā.

11. Ekā dāṭhā tidasapure, ekā nāgapure ahu;
Ekā gandhāravisaye, ekā kaliṅgarājino.

12. Cattālīsasamā dantā, kesā lomā ca sabbaso;
Devā hariṃsu ekekaṃ, cakkavāḷaparamparā.

13. Vajirāyaṃ bhagavato, patto daṇḍañca cīvaraṃ;
Nivāsanaṃ kulaghare, paccattharaṇaṃ kapilavhaye [silavhaye (syā.)].

14. Pāṭaliputtapuramhi, karaṇaṃ kāyabandhanaṃ;
Campāyudakasāṭiyaṃ, uṇṇalomañca kosale.

**15**. Kāsāvaṃ brahmaloke ca, veṭhanaṃ tidase pure;
Nisīdanaṃ avantīsu, raṭṭhe [devaraṭṭhe (syā.)] attharaṇaṃ tadā.

**16**. Araṇī ca mithilāyaṃ, videhe parisāvanaṃ;
Vāsi sūcigharañcāpi, indapatthapure tadā.

**17**. Parikkhārā avasesā, janapade aparantake;
Paribhuttāni muninā, akaṃsu manujā tadā.

**18**. Dhātuvitthārikaṃ āsi, gotamassa mahesino;
Pāṇīnaṃ anukampāya, ahu porāṇikaṃ tadāti.

Dhātubhājanīyakathā niṭṭhitā.

Buddhavaṃsoniṭṭhito.